

Notariaat

magazine

maandlijks informatie- en opinieblad
voor en over het notariaat

editie 9 | september 2014 | jaargang 14

*Evaluatie
IDS-Verordening*

8

*Centraal
aandeelhoudersregister:
exclusieve rol notaris*

16

*KNB-werkbezoek
Brussel*

20

Internationaal ondernemen

Out of the box denken

KNB

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Sdu UITGEVERS

Zorg goed voor ze...

Bijvoorbeeld met een WIA-excedent- of ziekteverzuimverzekering geadviseerd door Niehoff Werning & Kooij. Met meer dan 35 jaar ervaring kennen wij de personeelssituatie op notariskantoren en weten wij waar de valkuilen zitten. Uw personeel verdient tenslotte het beste. Zij blij, u blij... Dan kunt u zich vanaf nu weer bezighouden met vakinhoudelijke zaken.

Zekerheid is dichterbij dan u denkt.

www.nwk.nl

Niehoff Werning & Kooij
financieel adviseurs voor advocatuur en notariaat

Leergang Executele

NOVEX is een vereniging voor executeurs. De professionele executeurs kunnen hun kennis en kunde verder ontwikkelen door het volgen van een tweedaagse intensieve cursus: de leergang executele. De theorie en praktijk worden onder andere aan de hand van casus en stellingen behandeld.

Na het volgen van de leergang staat het lidmaatschap van NOVEX open. Leden krijgen onder meer diverse verdiepingscursussen aangeboden. Daarnaast is NOVEX als belangenbehartiger in gesprek met diverse partijen om de positie van de executeur te verbeteren.

NOVEX is een multi-disciplinaire vereniging met bestuursleden en leden uit verschillende beroepsgroepen. De beroepsgroepen werken binnen NOVEX samen om de executeur te professionaliseren.

(zie ook www.novex-executeur.nl)

Een lid van NOVEX kan zich aanmelden voor certificering door de Stichting Certificering Executeurs (SCE). De vereisten voor certificering en de gecertificeerde executeurs kunt u vinden op: www.sce-executeurs.nl.

Docenten

De heer O.A. Balkenende
De heer mr. J.D.H. van Ewijk
Mevrouw mr. P.G. Knoppers
Mevrouw prof. mr. T.J. Mellema-Kranenburg
Mevrouw mr. J. Nijenhuis-Wildervanck
De heer prof. dr. B.M.E.M. Schols
De heer prof. dr. J.P.M. Stubbé

Kosten voor de leergang: € 1.750,-
(exclusief btw, inclusief lunches, diner, overnachting, borrel en cursusmateriaal).
13 PE-punten zijn aangevraagd bij KNB, EPN en RB.

Data/tijden leergang executele:

13 november 2014 van 9.30 uur tot 20.00 uur, overnachting. 14 november 2014 van 9.00 tot 17.00 uur met een afsluitende borrel.

Locatie:

Hotel Bergse Bossen te Driebergen

Voorwaarde:

Deelnemers dienen een goede kennis van het erfrecht te hebben.

Diegenen die niet over voldoende kennis beschikken, moeten de cursusdag erfrecht / executele op 31 oktober 2014 volgen.

Aanmelding

U kunt zich aanmelden via de website van NOVEX: www.novex-executeur.nl

Voor vragen of informatie

Mevrouw mr. A. Rookmaker
info@novex-executeur.nl of 020-3882928

*'De wereld wordt
steeds kleiner'*

8 Weinig lust tot vreemdgaan

Het verbod op geïntegreerde samenwerking met accountants en andere niet-juristen bestaat ruim tien jaar. Notarissen hebben er meer gemak dan last van, zo lijkt het, want zij kunnen er hun onafhankelijkheid en onpartijdigheid mee verdedigen. 'Wij willen onze huid niet verkopen aan een andere bloedgroep.'

12 Out of the box denken

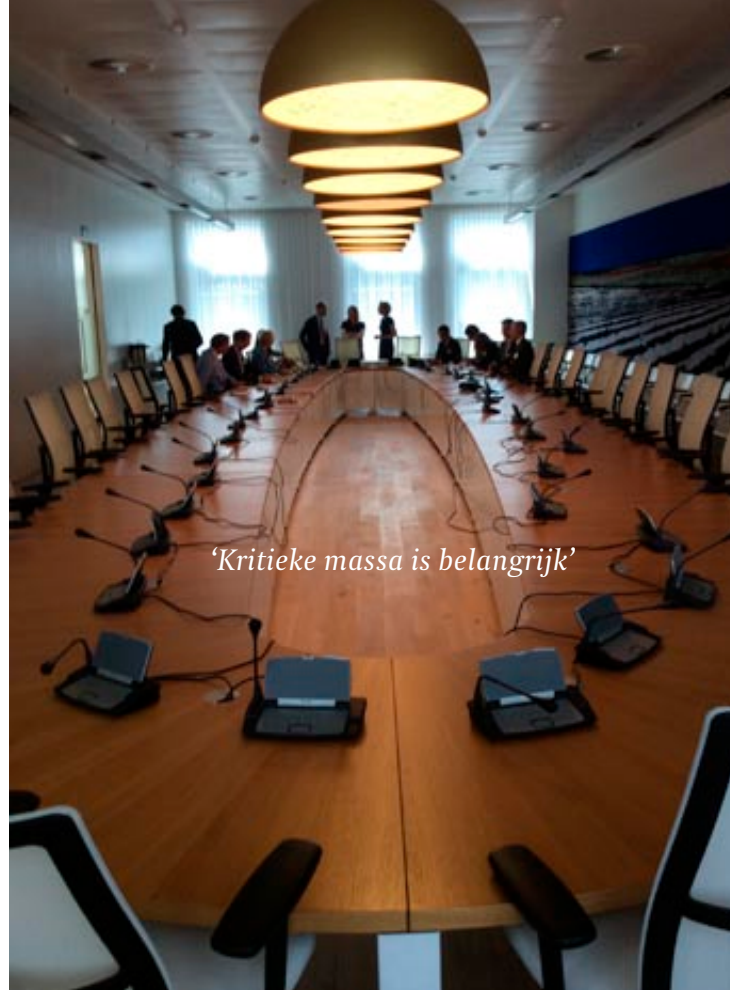
De een richt zich vooral op België en Frankrijk, de ander is met het kantoor lid van een internationaal samenwerkingsverband en de derde is zelf ooit begonnen met zich verdiepen in buitenlands recht. Hoe je het doet, kan verschillen, maar door de toenemende Europese wet- en regelgeving worden internationale zaken steeds belangrijker voor het notariaat. Drie notarissen vertellen hoe zij internationaal ondernemen.

Beroeps- en praktijkuitoefening

- 32 Zelf talenkennis bijwerken in MijnKNB
- 32 KNB realiseert websites en ledennetten specialistenverenigingen
- 33 Nieuwe algemene en specifieke leidraden Wwft
- 33 EU-subsidie voor internationaal paspoort voor rechtspersonen
- 33 Close up: Alice Boerrigter
- 34 Afschriften huwelijkse voorwaarden worden weer afgegeven
- 34 Vragen over wijziging waarnemingsbevoegdheid
- 35 Geef je op voor het symposium 'Kandidaat van de toekomst'!
- 35 KNB Cursusagenda

Verder in dit nummer

- 6 Nieuws
- 14 Onderzocht: het fidei-commis
- 15 Column Nora van Oostrom-Streep
- 19 Terugblik: Kees-Jan van der Zijden
- 24 Beursgang NN Group
- 27 Modernisering huwelijksstelsel goed voor vrouwen?
- 28 En verder: Max Amson
- 30 Specialisten
- 31 KNB in het nieuws
- 32 Column Franc Wilmerk
- 36 Tuchtrect
- 38 Personalialia
- 38 Kanocolumn

16 Centraal aandeelhoudersregister: exclusieve rol voor notaris

Alleen notarissen mogen gegevens invoeren en wijzigen in het centraal aandeelhoudersregister dat voornamelijk op 1 januari 2016 bij de Kamer van Koophandel wordt ingevoerd. Deze exclusiviteit waarborgt de betrouwbaarheid van de gegevens. Tot tijdsbesparing voor de notaris leidt het pas als het register goed gevuld is en de papieren registers worden afgeschaft.

20 KNB-werkbezoek Brussel

Eind juni ging een delegatie van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) op werkbezoek naar Brussel. Doel: meer inzicht krijgen in 'Europa', netwerken en inhoudelijk praten over Europese dossiers die voor het Nederlandse notariaat van belang zijn. *Notariaat Magazine* reisde mee en hield een logboek bij.

OP DE COVER

Pierre Le Cat, notaris in Amsterdam. Een van de notarissen die op p. 12 vertelt over internationaal ondernemen.

Notariaat Magazine
editie 9, september 2014

COLOFON

Notariaat Magazine is een uitgave van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en publiceert nieuws en achtergronden over onderwerpen die het notariaat raken. Bij de KNB zijn ruim 1.350 notarissen en 1.650 kandidaat-notarissen aangesloten. Het blad wordt in een oplage van ruim 5.000 exemplaren verspreid onder KNB-leden en externe relaties. Notariaat Magazine verschijnt eenmaal per maand, met uitzondering van de maand augustus. De redactie van Notariaat Magazine is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuut. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven en opinies in te korten.

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)
Spui 184
Postbus 16020
2500 BA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3307170

Redactie: Mechtelt Lindenhovius (hoofdredacteur), Jessica Hendriks (redacteur), Clemens van Gessel (correctie),
Telefoon 070 3307170, **e-mail** nm@knb.nl

Aan dit nummer werkten mee:
Lex van Almelo, Roel Ottow, Tatiana Scheltema, Henriette van Wermeskerken

Redactieraad: Wouter Burgerhart, Hans Willem Heetebrij, Mark Jonker Roelants, Joyce Leemrijse, Kees Louwerens, Hens Meengs, Nora van Oostrom-Streep, Mariska Dalmijn-Verkooijen en Teska van Vuren

Foto's: Truus van Gog
Omslag: Truus van Gog

Vormgeving:
Okapi. Corporate Identity Atelier

Uitgever: Sdu Uitgevers,
Peter Frissen
Prinses Beatrixlaan 116
2595 AL 's-Gravenhage
Postbus 20025
2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789571

Druk: Drukkerij
Senefelder Misset, Doetinchem

Abonnementen: De abonnementsprijs bedraagt 111,73 euro per jaar (excl. btw en incl. administratie- en verzendkosten), prijswijzigingen voorbehouden

Abonnementenadministratie:
Sdu Klantenservice
Postbus 20014, 2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789880, fax: 070 3789783

Vanwege de aard van de uitgave, gaat Sdu uit van een zakelijke overeenkomst; deze overeenkomst valt onder het algemene verbintenissenrecht.

Advertentie-acquisitie: Sales & Services, Gerrit Kulsdom Postbus 2317, 1620 EH Hoornt
telefoon: 0229 211211, fax: 0229 270404
e-mail: administratie@salesandservices.nl

ISSN: 1568-4121

© KNB/Sdu Uitgevers
Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervaardigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KNB. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

NVB start digitaal loket voor slapende tegoeden

De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) heeft een digitaal loket voor slapende tegoeden geopend. Hierdoor wordt het voor erfgenamen gemakkelijker om na te gaan of een overleden familielid een tegoed had bij een bank.

Bij slapende tegoeden gaat het vaak om inactieve bankrekeningen waarbij de bank bijvoorbeeld door verhuizing het contact met de klant is verloren. Ook kan het gaan om actieve rekeningen waarvan de erfgenaam niet weet dat ze bestaan. Zij kunnen nu terecht op www.slappendetegoeden.nl. De navraagservice is ook te gebruiken door notarissen en/of executeurs die de erfenis namens de erfgenaam afhandelen. Op dit moment hebben achttien banken zich aangesloten bij het loket.

Rabobank verwacht volumegroei notariaat

Het aantal transport- en hypotheekakten en akten in de familierechtpraktijk is het eerste halfjaar van 2014 gestegen. Dit staat in de Rabobank branchebarometer van augustus. Hierdoor verwacht de bank voor dit jaar een volumegroei in het notariaat.

Ondanks de verwachte groei blijven de tarieven in het notariaat onder druk staan. Het sentiment voor 2014 is dan ook gematigd positief. 'De notaris zal zich meer proactief moeten opstellen en meer moeten digitaliseren', zo staat in de Barometer. Verder meldt de bank: 'Specialisatie is hierbij van belang om

meer toegevoegde waarde te leveren. Hiervoor kan ook de samenwerking worden gezocht met andere kantoren. Digitalisering van werkprocessen leidt tot meer efficiëntie en kan helpen de kosten omlaag te brengen.'

Bestaande koopwoningen voor de vierde maand op rij duurder

Al vier maanden achter elkaar zijn de prijzen van koopwoningen hoger dan in de vergelijkbare maand van een jaar eerder. Bestaande koopwoningen waren in juli 1,9 procent duurder dan in juli vorig jaar. Dit blijkt uit het onderzoek van het CBS en het Kadaster. Het gemiddeld prijsniveau van bestaande koopwoningen is nu ongeveer even hoog als in mei 2003.

Roadshows voor juristen over ICT-vraagstukken

In september organiseert de Lexxyn Groep vier roadshows voor juristen. Tijdens deze middagen komen allerlei actuele vraagstukken over ICT aan de orde. Ook wordt er een seminar georganiseerd door ICTRecht met als thema 'Veilig de cloud in'. De roadshows vinden plaats op 9, 11, 16 en 18 september in Breda, Rotterdam, Eindhoven en Amsterdam.

Jaarverslag BFT: 2013 was moeilijk jaar voor de vierde maand op rij duurder

In 2013 stonden 62 van de 805 notariskantoren (7,7 procent) onder een hoog niveau van toezicht van het Bureau Financieel Toezicht (BFT). In 2012 was dit 8,8 procent. Dit blijkt uit het jaarverslag van het BFT over 2013.

Volgens het BFT maakte de economische crisis 2013 tot een moeilijk jaar voor het notariaat. De akteantallen daalden nog met 1,2 procent, de omzet nam nog af met 7,9 procent. Het resultaat bleef wel nagenoeg gelijk.

TUCHTKLACHTEN DOOR BFT

Het BFT heeft in 2013 in totaal 263 onderzoeken afgerond, 42 onderzoeken lopen nog. Er zijn in 2013 9 tuchtklachten door het BFT ingediend. Daarvan gingen er 2 over een negatieve bewaringspositie. Dit aantal is in de loop der jaren aanzienlijk afgenomen. Dit kan komen omdat notarissen, gezien het huidige financiële klimaat, extra aandacht hebben voor hun financiën en financiële administratie.

Woningcorporatie werkt met corporatieportaal in verkoopproces huizen

Woningcorporatie de Alliantie heeft in augustus officieel het Corporatieportaal in gebruik genomen. Via deze applicatie worden alle processen rondom de verkoop van woningen geregeld. Zo ook de werkzaamheden van ketenpartners, zoals de notaris, makelaar en taxateur. Omdat alle benodigde gegevens in het portaal staan, hoeven deze niet telkens opnieuw te worden aangevraagd bij ketenpartners. Dit levert – volgens de corporatie – tijds- en kostenbesparingen op.

‘Gezond notariaat essentieel voor rechtszekerheid’

Per 1 juli is **Jeroen van Wijngaarden** (VVD) toegetreden tot de Tweede Kamer. Hij heeft daarbij ook de portefeuille notariaat overgenomen van Foort van Oosten. Het notariaat krijgt van hem een compliment. ‘Het goede vestigingsklimaat in Nederland is mede te danken aan notarissen’, zegt hij.

Wie is Jeroen van Wijngaarden?

‘Ik ben jurist. Ik heb staats- en bestuursrecht gestudeerd. Verder heb ik gewerkt bij PwC als belangenbehartiger voor de raad van bestuur en bij de beroepsorganisaties voor apothekers en tandartsen. De laatste vier jaar ben ik fractievoorzitter geweest voor de VVD-deelraad in Amsterdam-Zuid.’

Wat is je ervaring met het notariaat?

‘De beroepsgroepen van apothekers en tandartsen hebben te maken met dezelfde uitdagingen als het notariaat. Ook daar was men op zoek naar evenwicht tussen ondernemerschap en het zo goed mogelijk uitoefenen van je vak en publieke taak. Dit allemaal met de verantwoordelijkheden en restricties die daarbij horen. Dat is een bijzondere en hybride situatie waar notarissen zich vast in herkennen.’

Wat is het beeld dat u hebt van het notariaat?

‘Volgens mij heb je notarissen die zich erg ondernemend opstellen en een soort juridische huisdokter zijn én notarissen die nog steeds wachten tot het grind knerpt. We moeten niet de denkfout maken dat er maar één wenselijk model is. Beroepsgenoten kunnen innoveren en kijken wat het best werkt.’

Hoe gaat u met het notariaat kennismaken?

‘Ik heb onlangs een werkbezoek bij de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) gehad. Daar heb ik met verschillende dossierhouders gepraat over uiteenlopende onderwerpen. Ook heb ik meegelisterd met de Notaristelefoon. Ik wil weten hoe notarissen omgaan met ondernemerschap en innovatie. Ik hoor dat sommige kantoren het lastig hebben. Ik ben niet doof voor dat soort geluiden en wil graag weten wat notarissen ondernemen om zelf te zorgen voor een weerbaar en robuust verdienmodel. Ook hoor ik graag of er belemmeringen voor het ondernemerschap zijn die de overheid weg moet nemen.’

Is notariaat een moeilijke portefeuille?

‘Het is een mooie portefeuille omdat een gezond notariaat essentieel is voor de rechtszekerheid in Nederland. Bij PwC kwam ik erachter hoe zeer buitenlandse bedrijven hechten aan een goede juridische infrastructuur met voldoende rechtszekerheid. Nederland scoort goed op dat gebied. Die prestatie is mede te danken aan de professionaliteit en integriteit van ons notariaat. Daar mag de beroepsgroep best trots op zijn. Ik wil mij ervoor inzetten deze verworvenheid te behouden.’

Verruiming vrijstelling schenkbelasting niet verlengd

Minister Dijsselbloem van Financiën heeft in augustus aangegeven dat de tijdelijke verruiming vrijstelling schenkbelasting stopt eind 2014. De maatregel was volgens hem bedoeld als *kickstart* voor de woningmarkt, maar blijft eenmalig. De NVM, VNO-NCW, MKB Nederland en Netwerk Notarissen hadden ervoor gepleit om de maatregel wegens succes te verlengen.

Volgens NVM heeft de regeling een positief effect op de woningmarkt en zou het ‘dom zijn’ er nu mee te stoppen. Netwerk Notarissen heeft staatssecretaris Wiebes van Financiën een brief gestuurd over verlenging van de eigenwoning-schenkingsregeling. Aanleiding hiervoor zijn de resultaten uit een recente steekproef van Netwerk Notarissen waaruit blijkt dat ruim 45 procent van de kopers op dit moment starter is.

KAMERVragen

Tweede Kamerlid Farshad Bashir (SP) heeft Kamervragen gesteld over het onderwerp. Hij wilde weten in hoeverre de tijdelijk verruimde vrijstelling een prijsopdrijvend effect heeft gehad op de huizenmarkt. Dit naar aanleiding van het bericht dat al 50.000 mensen gebruikgemaakt hebben van de regeling. De SP'er is benieuwd wat de voor- en nadelen van een eventuele verlenging van de tijdelijke verruiming vrijstelling schenkbelasting zijn. Daarbij vraagt hij ook welke maatregelen er worden getroffen voor mensen met een kleine beurs of zonder vermogende familie en vrienden, die wel een huis willen kopen maar geen 100.000 euro schenking krijgen.

Ondertussen op Twitter

De ondernemers op Twitter roepen op om vooral gebruik te maken van de verhoogde vrijstelling nu het nog kan. Zowel notarissen als makelaars en andere fiscalisten laten weten dat zij mensen ermee kunnen helpen. De meeste twitteraars vinden het jammer dat de verhoogde vrijstelling verdwijnt, een enkeling vindt het terecht omdat het bijvoorbeeld geen ‘langetermijnoplossing’ is.

HE Notarissen
(notariskantoor)
@HeldoornEggels

Marcel Hup
(Beleggingsspecialist)
@beurssport

Jan-Joost van Dijk
(makelaar)
@janjoostvandijk

Makelaar Bas
(makelaar)
@baszaadnoordijk

‘Wij willen onze huid van onafhankelijkheid en onpartijdigheid niet verkopen aan een andere bloedgroep’

Het verbod op geïntegreerde samenwerking met accountants en andere niet-juristen bestaat ruim tien jaar. Notarissen hebben er meer gemak dan last van, zo lijkt het, want zij kunnen er hun onafhankelijkheid en onpartijdigheid mee verdedigen. ‘Wij willen onze huid niet verkopen aan een andere bloedgroep.’

TEKST Lex van Almelo | BEELD Shutterstock

Tegen het einde van de twintigste eeuw was de *one stop shop* de grote belofte voor de zakelijke klant. De belofte kwam niet uit. Na de eeuwwende ging de *one stop shop* met Enron en Andersen ten onder. Grote ondernemingen willen geen accountantsverklaring waaromheen een lucht hangt van een gediensig adviseur. De *big four* stootten hun juridische afdelingen af of krompen die fors in.

Onlangs hebben enkele grote accountantskantoren echter weer nieuwe *legal departments* opgetuigd. BDO Legal legt zich toe op arbeidsrecht en heeft geen notarissen ingelijfd. Deloitte Legal haalde onder anderen advocaat Frans Stibbe van DLA Piper en notaris Michiel

Lampe van Van Heeswijk notarissen binnen. PwC Legal rekruteerde de kandidaat-notarissen Susanne Reniers, Charlotte Zandvoort en Ronald Lantman (laatstgenoemde werkte bij Van Doorne).

De overstappers hebben zich laten uitschrijven bij de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA). Voor notarissen en advocaten is geïntegreerde samenwerking met accountants immers verboden. Het Europese Hof van Justitie gaf in 2002 zijn zegen aan dat samenwerkingsverbod van de NOvA.

VOORBEHOEDMIDDEL

De advocatenorde is bezig de beroepsregels uit te dunnen en te stroomlijnen. Het is niet de bedoeling inhoudelijk iets te veranderen,

behalve dan dat advocaten tegenwoordig niet alleen mogen samenwerken met belastingadviseurs die lid zijn van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB), maar ook met academisch gevormde fiscalisten van het Register Belastingadviseurs (RB).

De Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) blijft vasthouden aan de regel dat de zeggenschap van accountants in een geïntegreerd samenwerkingsverband minstens 50 procent plus één stem moet zijn. Voor notarissen met promiscue neigingen is dat een extra voorbehoedmiddel. Extra, want de notarissen hebben hun *Verordening interdisciplinaire samenwerking 2003* (IDS-verordening), die binnenkort wordt geëvalueerd. Hoe denken notarissen er ruim tien jaar na invoering over? Zijn de voorwaarden voor

Weinig lust tot vreemdgaan

samenwerking met de toegestane disciplines niet te knellend en nog bij de tijd? Moet geïntegreerde samenwerking met accountants, hypotheekadviseurs, makelaars of begrafenisondernemers ook mogelijk zijn? Moet er meer ruimte komen om zonder interdisciplinair samenwerkingsverband onder één naam naar buiten te treden?

VERSOEPILING

Voor oud-advocaat Frans Stibbe zijn de regels aan herziening toe. Als *corporate litigator* procedeerde hij vaak bij de Ondernemingskamer. Dat kan hij nu niet meer. Zo mag zijn nieuwe collega Michiel Lampe (zelf onbereikbaar wegens vakantie) geen akten meer passeren. Bij een herstructurering moet de laatste stap dus worden gezet bij een notaris-kantoor. Frans Stibbe: 'Dat is niet efficiënt. Voor de cliënt is het plezierig om alles onder een dak te hebben.' Volgens Stibbe zou de NBA moeten tornen aan de zeggenschapsregel. Stibbe is kortom vóór versoepeling. 'Zo lang er maar *Chinese walls* zijn en de beroepsregels kunnen worden gerespecteerd.' Of de voormalige kandidaat-notarissen bij PwC Legal er net zo over denken, blijft gissen. Zij hebben 'nu geen behoefte om hierop te reageren'. Accountant-administratieconsulent en RB-belastingadviseur Joop Barelds vindt de motivering achter het samenwerkingsverbod met accountants gezocht. 'Een accountant werkt niet in het algemeen belang, maar in opdracht van zijn klant en heeft, net als de notaris, pas

in tweede instantie een verantwoordelijkheid voor anderen.' Dat wil niet zeggen dat Barelds er behoefte aan heeft de banden met andere disciplines strakker aan te halen. Hij werkt onder meer samen met advocaten, mediators en de Bredase notaris Hélène van den Boom in het virtuele kantoor Samen Scheiden. Dat levert hem maar weinig opdrachten op.

EIGEN ETAGE

De belastingadviseurs van accountantskantoor EY hebben sinds 2000 een 'strategische alliantie' met de advocaten en notarissen van Holland Van Gijzen – tegenwoordig HVG. De notarissen hebben een eigen etage in het gebouw waar ook advocaten, fiscalisten en accountants zitten. De receptie delen ze samen, net als een deel van de IT en HRM, vertelt Jan Willem Stouthart. 'We werken niet samen met accountants. Samen met de advocaten en fiscalisten komen we soms met een gemeenschappelijke propositie. De cliënten van de fiscalisten en advocaten vragen of wij een offerte willen uitbrengen, maar het is geen gedwongen winkelniering. Wij hebben een zelfstandige praktijk. In de loop der jaren hebben wij wel steeds meer omzet via EY gekregen. De klanten van EY blijven namelijk vaak terugkomen en daar komen dan ook weer nieuwe EY-klanten bij, die dan onze eigen cliënten worden. Samen in één huis is efficiënt voor ons en de cliënt. Het werkt prima zo, wij hebben geen behoefte aan versoepeling van de IDS-verordening.'

ZAKELIJKE ONAFHANKELIJKHEID

Freek Wesseling en Pieter Schut van Kienhuis Hoving hebben daar ook geen behoefte aan. De notarissen van dit kantoor werken sinds zestien jaar samen met advocaten en dat levert 'een prima kruisbestuiving' op. Wesseling: 'Wij hebben een paar jaar geleden onderzocht of wij ook zouden moeten samengaan met fiscalisten. We hebben daar om diverse redenen van afgezien, onder meer vanwege een commercieel belang, waarbij ook het rendement van notarissen respectievelijk belastingadviseurs een rol heeft gespeeld.' De samenwerking met advocaten heeft volgens Schut en Wesseling nooit tot fricties geleid. Dat komt mede omdat de notarissen dankzij hun eigen praktijk stevig in de schoenen staan, wat ook een uitgangspunt is van de huidige IDS-regels. Als auditor komt Schut geen problemen tegen met interdisciplinaire samenwerking. Schut: 'Over het algemeen houden notarissen zich keurig aan de regels.' Wesseling en Schut zijn blij met de IDS-verordening, omdat die hun een steun in de rug geeft als zij hun onpartijdigheid moeten verdedigen. Wat hen betreft, hoeft de verordening niet te worden versoepeld om geïntegreerde samenwerking met accountants mogelijk te maken. Wesseling: 'De cultuurverschillen tussen accountants en hypotheekadviseurs enerzijds en notarissen anderzijds zijn te

CIB Centraal InkoopBureau

Dé kantoor specialist voor notarissen

Notarieel aktepapier van het CIB:

AKTEPAPIER VAN EEN HOGERE KWALITEIT MET LAAGSTE PRIJS GARANTIE ÉN LEVERTERMIJN VAN 1 DAG!

- Nergens voordeliger: altijd tenminste 5% onder de marktprijs
- Producent van aktepapier: u koopt bij de bron
- Het best beveiligde papier in zijn soort
- Conform de Verordening aktepapier van de KNB
- NEN2728-gecertificeerd voor duurzaam archiveren
- Verkrijgbaar in kwaliteitsoorten Eminent en Confident
- Al leverbaar vanaf 1 doos à 6 pakken per soort
- Op werkdagen vóór 14:00 uur besteld, de volgende werkdag in huis!

Het notarieel aktepapier van het CIB is het best beveiligde papier in zijn soort:

- Gecentreerd watermerk met het logo van de KNB.
- **Als enige in de markt 'optisch dood' papier als extra beveiliging:** het document licht bij aanstraling met Ultra Violet (UV)-licht niet op. Als (een gedeelte van) het document toch oplicht, kan dit een aanwijzing zijn dat er in de tekst iets veranderd is. Een vals of vervalst document zal dan ook onmiddellijk opvallen.
- **Als enige in de markt voorzien van microtekst als extra beveiliging:** de oranje vouwlijn aan de linkerkant van het papier bevat microtekst welke leesbaar is onder een loep.

Bel ons nu voor een gratis proefpakket en oordeel zelf:

079 36 38 400

aktepapier.cib.nl

CIB Centraal InkoopBureau BV Postbus 330 2700 AH Zoetermeer
telefoon: 079 36 38 400 e-mail: aktepapier@cib.nl

BNA Bureau Notariaat & Advocatuur

Meesters in accountancy

Accountancy is ons vak, het notariaat ons specialisme

BNA is als administratiekantoor voor het notariaat begonnen. Inmiddels zijn wij uitgegroeid tot de grootste branche-accountant binnen het Notariaat en de Advocatuur.

Bij BNA Bureau Notariaat & Advocatuur bent u naast de reguliere accountancydiensten als financiële administratie, jaarrekening, fiscale aangiften en salarisadministratie, aan het juiste adres voor:

- Bedrijfsvergelijking, zowel per jaar als per kwartaal
- Managementinformatie
- Begeleiding bij overnames
- Begeleiding bij het schrijven van ondernemingsplannen
- Begeleiding van startende notarissen
- Begeleiding bij reorganisaties voor notarissen in zwaar weer
- Hulp bij ontslagprocedures
- Adviezen op zowel bedrijfseconomisch als fiscaal gebied

Wij helpen u graag bij de tactische schaakspel dat de notariële onderneming tegenwoordig is. Wij zijn uw Branche-Accountant!

Nu is er de
BNApp!

Grootmeester

Oude Utrechtseweg 28, 3743 KN Baarn
Postbus 1008, 3740 BA Baarn

T: 035 693 64 44
F: 035 693 95 55

info@bna-lodder.com
www.deNotarisPraktijk.nl

groot om een samenwerking aan te gaan. En het gevaar bestaat dat je jouw zakelijke onafhankelijkheid verliest.’

GEÏNTEGREERDE TEAMS

Qua cliëntèle schurken de ondernemingsrechtpraktijken van Zuidas-kantoren het meest tegen de accountancy aan. Maar Mark Rebergen van De Brauw Blackstone Westbroek – waar 35 kandidaten en 9 notarissen samenwerken met 349 advocaten en 9 fiscalisten – voelt geen enkele drang om accountants aan boord te halen. ‘Onze cliënten hebben zelf een huisaccountant, een controller en eigen financiële mensen. Bij herstructureringszittingen zitten notarissen meteen al met advocaten en fiscalisten aan de onderhandelingstafel en brengen daar hun vennootschapsrechtelijke expertise in. Ik zie geen reden om accountants aan het team toe te voegen.’

NOTARISSERVICE

Wanneer je samenwerking met andere beroeps-groepen ruim uitlegt, kun je er ook de zakelijke banden met banken, warenhuizen, hypotheekadviseurs en uitvaartondernemers onder vatten. Dat ING haar klanten desgewenst laat profiteren van de NotarisService van ENL Notarissen is volgens de tuchtrechter toegestaan. ‘Er is geen gedwongen winkelnering en ING bemoeit zich niet met ons werk’, zegt notaris Rob van den Eijnden. Hij zou overigens met geen enkele andere beroepsgroep geïntegreerd willen samenwerken. ‘Wij willen onze huid van onafhankelijkheid en onpartijdigheid niet verkopen aan een andere bloedgroep bij wie wij in de minderheid zijn.’

Hoe de tuchtrechter oordeelt over het HEMA-notariaat is nog afwachten. Ondertussen zijn ook De Hypotheker en uitvaartverzekeraar/verzorger DELA een notariesservice begonnen. De JaZeker Notariesservice wordt uitgevoerd door de Nationale Notaris, waar medewerkers van de centrale backoffice in Utrecht de akten voorbereiden, die de aangesloten notarissen passeren. De Nationale Notaris in Eindhoven is Heleen Vaarten van Weebers Vaarten Notaris: ‘De samenwerking is vrij nieuw, daarom heb ik heb nog geen akten via JaZeker gepasseerd. In deze samenwerking kiest de cliënt de notaris zelf en er worden over en weer geen provisies betaald. Mijn onafhankelijkheid en integriteit komen dus op geen enkele manier in het gedrang. Het voordeel zit ’m in de efficiëntieslag die wordt gemaakt in het aanleveren en uitwerken van stukken via de backoffice van Nationale Notaris. Ik controleer de stukken en heb steeds inzage in het dossier. Dat is niet veel anders dan wanneer mijn eigen medewerkers akten voorbereiden.’

UITVAART

Een notaris in het midden des lands houdt samen met een begrafenisondernemer voorlichtingsavonden. Als de doodgraver dat alleen zou doen, kwam er niemand op af. De winst voor de notaris zijn onder meer doorverwijzingen voor verklaringen van erfrecht. Vanwege de uitstraling van de uitvaartondernemer vindt de notaris het echter commercieel niet aantrekkelijk om samen onder één dak te zitten. De notariesservice van uitvaartverzekeraar/verzorger DELA werkt anders dan andere notariesservices. Na zijn ontslag bij een notaris-

kantoor stapte een kandidaat-notaris over naar DELA. Daar voert hij uitgebreide gesprekken met DELA-klanten. Als deze kiezen voor de DELA-notariesservice komen zij bij een aangesloten notaris, die aan de hand van de gespreksverslagen de akte opstelt. ‘Het is geen invuloefening, maar maatwerk’, zegt Dirk Houtepen (Houtepen), die van de afgesproken tarieven niets hoeft af te dragen aan DELA. ‘Ik zie geen tuchtrechtelijke risico’s. Het is niet anders dan wanneer een makelaar de koopovereenkomst opstelt, hoewel de KNB liever ziet dat de notaris dat doet.’ Houtepen voelt zich niet beperkt door de beroepsregels en heeft geen behoefte aan geïntegreerde samenwerking met andere beroepsgroepen. DELA-notaris Michaël Lentze (Ellens Lentze) heeft die behoefte evenmin. ‘Daarvoor ben ik te eigengereid. Ik wil mijn eigen winkel. Eén keer heb ik gedacht: het is wel handig om ook hypotheekadviseur te zijn. Maar notaris is een apart vak, een ambt. In een interdisciplinaire samenwerking delft de notaris uiteindelijk het onderspit. Een advocaat is vaak veel feller, terwijl de notaris doorgaans wat bedeesder is. Zij hebben hetzelfde bloed, maar een andere resusfactor.’

In de opkomst van juridische afdelingen bij accountantskantoren ziet Lentze geen reden de verordening te versoepelen. ‘Ik vind het heel goed om die juist strak te houden. Af en toe bots ik met een accountant van een *big six*-kantoor, omdat die zelf de stukken wil opstellen. Dan zeg ik: “Goed, dan doe ik de jaarrekening.” Als je de samenwerking met andere beroepsgroepen intensiveert, sneeuwt je ambt onder.’ ■

Internationaal ondernemen

Out of the box denken

De een richt zich vooral op België en Frankrijk, de ander is met het kantoor lid van een internationaal samenwerkingsverband en de derde is zelf ooit begonnen met zich verdiepen in buitenlands recht. Hoe je het doet, kan verschillen, maar door de toenevende Europese wet- en regelgeving worden internationale zaken steeds belangrijker voor het notariaat. En zoals de SP op de website schrijft: 'Nederland is geen eiland en Europa is geen fort.' Drie notarissen vertellen hoe zij internationaal ondernemen.

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Truus van Gog

Op het jaarcongres van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie 'Notaris over de grenzen' op 3 oktober worden de Nederlandse (kandidaat-)notarissen bijgepraat over internationaal ondernemen. Sprekers en panelleden laten aan de hand van voorbeelden zien hoe het notariaat zich meer met deze discipline bezig kan houden. Voor notaris Maarten Meijer uit Amsterdam begon het 25 jaar geleden met het bezoeken van het wereldcongres van de *Union Internationale du Notariat* (UINL) in Amsterdam. 'Ik heb altijd al interesse gehad in vreemde talen en sprak toen al Frans, Duits en Engels. Maar het congres was een toevalstreffer: er was een oproep om als Nederlandse (kandidaat-)notaris bij de borrel te verschijnen. En deze borrel was in de – net geopende – Stopera. Genoeg redenen om een kijkje te nemen, dacht ik. Ik vond het zo interessant dat ik steeds meer betrokken ben geraakt bij de UINL', vertelt hij. Meijer vervulde de afgelopen jaren verschillende functies binnen de internationale organisatie. Hierdoor werd zijn kennissenkring in het buitenland steeds groter en kwamen er steeds meer internationale zaken op zijn pad. 'Betrokkenheid bij zo'n organisatie helpt je enorm. Inmiddels heb ik een groot netwerk van buitenlandse notarissen die ik kan benaderen als ik een internationale zaak aanneem én zij benaderen mij ook als ze iets van het Nederlands recht willen weten. Daarnaast spreek ik inmiddels ook Spaans en heb ik mij bij Spaanstalige consulaten bekendgemaakt. Hier komt ook geregeld werk vandaan.'

INGEROLD

Voor notaris Monique Rombouts uit Zundert begon het werken met internationale klanten anders. Doordat het kantoor waar zij dertien jaar geleden kwam te werken dicht bij de Belgische grens zit, kwamen er van oudsher veel Nederlanders die in België wonen. 'Als je zo dicht bij de grens zit, weten Belgische collega's je al snel te vinden én is het noodzakelijk om genoeg af te weten van het recht in dat land. Op die manier ben ik er eigenlijk een beetje ingerold.' Al snel kwam Rombouts erachter dat het Belgische en het Franse erfrecht veel raakvlakken met elkaar hebben, waardoor het een logische stap was om haar 'internationale grens' naar het zuiden op te trekken. Inmiddels bestaan haar werkzaamheden voor 40 procent uit internationale zaken.

BETROUWBARE COLLEGA'S

Niet alle notarissen hebben de tijd en de gelegenheid om zich – zoals Meijer en Rombouts – op internationale contacten te focussen. Een samenwerkingsverband biedt dan uitkomst. Het kantoor van notaris Pierre Le Cat uit Amsterdam is – door lidmaatschap van het NICO [Notarieel Intercollegiaal Overleg, een samenwerkingsverband van verschillende middelgrote notariskantoren – red.] – betrokken bij Lexunion. Dit initiatief brengt notarissen over de hele wereld samen. In totaal zijn er negentig kantoren bij aangesloten. Elk jaar wordt er een congres georganiseerd waar de leden elkaar kunnen ontmoeten. Le Cat: 'Ik ben een vaste bezoeker van deze congressen en vind het leuk om met collega's van andere landen te praten. Ik spreek zelf Engels, Frans en Duits en kan al die talen op zo'n bijeenkomst gebruiken.' Hij vervolgt: 'In de praktijk

betekent het dat je bij een internationale zaak snel contact kunt leggen met een notariaat in een ander land. Dit gaat op individuele basis. Omdat alleen kwalitatief goede kantoren lid mogen worden van Lexunion weet je dat je te maken hebt met betrouwbare collega's. Dat is prettig. Daarnaast houden wij elkaar allemaal – door een nieuwsbrief – op de hoogte van de laatste ontwikkelingen in een land.' Internationale zaken komen bij Le Cat sporadisch voor. 'Als ik cliënten aan tafel krijg die een huis willen kopen in Frankrijk of een testament komen maken terwijl zij al onroerend goed in Normandië hebben, zoek ik een notaris daar in de buurt tot wie zij zich kunnen wenden. Ik weet dan dat zo'n notaris niet alleen goed is, maar ook Engels spreekt. Dat is wel prettig voor mijn Nederlandse cliënten. In een enkel geval doe je het samen. Bijvoorbeeld als er Franse kinderen in Nederland wonen en de ouders willen vanuit Frankrijk aan hen iets schenken. Dan vraagt een Franse notaris of ik de notariële volmachten wil maken en de inhoud daarvan met de kinderen wil bespreken.'

DANKBAAR WERK

Meijer krijgt vooral veel internationale zaken die betrekking hebben op familierecht en onroerend goed. 'Wat Spanje betreft, word ik ook vaak gevraagd bij vennootschapsrechtelijke zaken. Dat heeft te maken met volmachten die notarieel moeten zijn en in de Spaanse taal verleden moeten worden. Spanje kent een vrij formalistisch systeem waar een grote waarde aan de notariële volmacht is toegekend en die is dan ook voor veel handelingen vereist', legt Meijer uit. In Zundert is het voor Rombouts ook veel onroerend goed en familierecht waar

‘We houden internationaal werk als notaris soms ten onrechte af’

*V.l.n.r. Maarten Meijer,
Monique Rombouts,
Pierre Le Cat.*

zij zich internationaal mee bezighoudt. ‘Wat veel voorkomt, zijn huizen in Frankrijk in combinatie met een Nederlands testament. Mensen denken dan dat ze het goed hebben geregeld, maar vergeten dat het erfrecht tussen die twee landen wezenlijk verschilt. Dan geeft het voldoening als je ze kunt helpen. Ik heb ook een keer een man geholpen die wist dat hij ging sterven, in Frankrijk voor de tweede keer was gehuwd en dus kinderen uit twee huwelijken had. In Frankrijk kun je als kind de erfenis in geld opeisen bij de langstlevende, terwijl wij dat in Nederland kunnen voorkomen door vruchtgebruik. Ik heb hem in het weekend nog geholpen met een testament dat ook geldig is in Frankrijk. Dat is dankbaar werk.’ In Frankrijk heeft Rombouts een pool van ongeveer vier notarissen. En zo nu en dan weet een nog onbekende Franse collega haar te vinden. ‘Als een Franse notaris contact met jou opneemt, betekent dat dat hij bereid is om – net als Nederlanders – internationaal en *out*

of the box te denken. Die zijn er niet veel in dat land, maar heb je wel nodig. Als jij een Nederlands testament wilt laten uitvoeren in Frankrijk heb je een notaris nodig die met je mee wilt denken.’

KORTZICHTIG

Deze drie notarissen zijn zich bewust van de internationale ontwikkelingen en het belang van samenwerking in Europa. Betekent dat dan ook dat iedere notaris zich hier op moet richten? Le Cat vindt van niet. ‘Het is lastig als je niet in een netwerk, zoals Lexunion, zit. Je kunt het moeilijk opzoeken. Dan zou je veel tijd moeten besteden aan het bezoeken van internationale congressen om op die manier contacten te leggen. Dan nog is het moeilijk om de kwaliteit van dienstverlening van je collega te beoordelen.’ Toch vindt Rombouts het kortzichtig om te denken dat je er als notaris in een dorp ver van de grens niet mee te maken krijgt: ‘De wereld wordt steeds

kleiner. Mensen worden mobieler en vliegen zo even naar hun huis in het buitenland voor een weekend weg. Nederlanders zijn nogal internationaal ingesteld en die mensen kom je overal tegen. Ik heb zelfs klanten uit Groningen omdat ik mij profileer als Frankrijkdeskundige.’ ‘Denken dat je de internationale kennis in Amsterdam wel nodig hebt en in bijvoorbeeld Lutjebroek niet, is een overschatting van Amsterdam en een onderschatting van Lutjebroek’, aldus Meijer. ‘Er komen steeds meer buitenlanders in Nederland wonen. Je ontkomt er bijna niet aan. Ik geloof dat we internationaal werk als notaris soms ten onrechte afhouden. Daar laat het notariaat inkomsten liggen.’ Alle drie zijn ze het wel over één ding eens: beheers je talen! Le Cat: ‘Als Nederlander met een goede talenkennis heb je een grote streep voor.’ ■

NAAM Ronald Brinkman
LEEFTIJD 38
GEBORTEPLAATS Zwolle
STUDIE(S) Notarieel recht
ONDERZOEK 'Het fidei-commis in de notariële praktijk'
PROMOVEERT 11 september 2014

ONDERZOEK

Fidei-commis: spanningsveld tussen eenvoud en volledigheid

Het fidei-commis: een type testament dat sinds de veranderende wetgeving in 2003 in opkomst is, blijkt in de praktijk een lastige rechtsfiguur met veel mogelijkheden. Reden genoeg voor Ronald Brinkman, notaris in Hardenberg, om hier onderzoek naar te doen. Hoe werkt het fidei-commis in de praktijk en tegen wat voor zaken loop je als notaris aan? Brinkman promoveert in september aan de Rijksuniversiteit Groningen op dit onderwerp. Resultaat: een boek met veel aanbevelingen.

TEKST Jessica Hendriks | FOTO Truus van Gog

Wat zijn de belangrijkste resultaten?

'Het fidei-commis gebruik je als je vermogen meerdere keren wilt nalaten. Het is een rechtsfiguur dat eigenlijk heel moeilijk in ons rechtstelsel past en daarmee ook allerlei problemen laat zien. Daar waar normaal veel waarborgen in de wet staan, is dat in dit geval niet altijd zo. Stel, er staat in het zogenoemde tweestaptestament dat het geërfde vermogen overgaat op de tweede erfgenaam als hij gaat samenwonen, wanneer is dit dan precies het geval? En wat als de eerste erfgenaam alsnog een huis of een auto verkoopt die eigenlijk al eigendom was van de tweede erfgenaam? Wordt dan de koper van de auto beschermd? Of de tweede erfgenaam?'

Hoe voorkom je dit?

'Collega Peter Blokland gaf ooit een voorzet door voorwaarden in het testament op te nemen die objectief kenbaar zijn. Dat de overgang van een huis niet eerder plaatsvindt dan dat je het bij het Kadaster hebt ingeschreven bijvoorbeeld. Daar ben ik het mee eens. Verder zou ik de wetgever willen vragen

'Ik vraag de wetgever een partij te beschermen. Het maakt mij niet uit welke, als er maar duidelijkheid komt'

een partij te beschermen. Het maakt mij niet uit welke, als er maar duidelijkheid komt. Zo lang dit niet gebeurt, moeten wij deze beslissing aan de rechter overlaten. Dat gebeurt nu nog niet vaak: het is tenslotte nog een vrij nieuwe rechtsfiguur. Maar in de toekomst zullen bovenstaande problemen zich voor gaan doen.'

Wat kunnen notarissen met het onderzoek?

'Maak een keuze: ga ik mijn model uitbreiden met allerlei mogelijkheden die zich in de praktijk kunnen voordoen én is dat ook mijn rol als notaris? Of ga ik het eenvoudig houden en schrijf ik alleen de hoofdregel op, dat doet

de wetgever immers ook altijd. En wat vertel ik dan mijn cliënten? Hoe zouden zij invloed kunnen hebben op zo'n model? Ik heb daar zelf ook nog niet echt een antwoord op gevonden. Ik weet nu wat er allemaal mis kan gaan en collega's ook als zij straks mijn boek lezen. Maar wij zijn geneigd om een model te maken waarin alles wordt ondervangen. Alleen wat snapt de cliënt er dan nog van? Dan wordt het eigenlijk juristenrecht en daar is het recht niet voor bedoeld. De cliënt wil alleen een doel bereiken: een ex uitsluiten bijvoorbeeld. Hoe dat precies gaat, interesseert hem niet. Het is een moeilijke beslissing. Iedereen wil tegenwoordig alles eenvoudiger, maar als je dan aan de slag gaat, wordt het juist uitgebreider. Dat is de *hiccup*. Eenvoud is ontzettend lastig.'

Hoe verliep het onderzoek?

'Ik heb alle informatie die ik de afgelopen vijftien jaar in mijn hoofd heb verzameld, opgeschreven. Aan het eind had ik zoveel informatie dat ik door middel van een *mindmap* alles opnieuw heb geordend. Dat heeft geholpen. Resultaat: meer samenhang in het verhaal. Ik kan zo'n onderzoek iedereen aanbevelen. Je leest zoveel over onderwerpen die fundamenteel zijn voor je vak, dat je daar ook op het gebied van onroerend goed, ondernemingsrecht en fiscaal recht weer wat aan hebt.' ■

Nora van Oostrom-Streep

De juiste quote

moeten regelen. De vergelijking die ik bijvoorbeeld graag gebruik bij testamenten is die met een verzekering. 'Mensen in Nederland verzekeren een betonnen bak onder water nog tegen brand. En juist datgene waarvan ze zeker weten dat het gebeurt – overlijden – verzekeren ze niet, terwijl het een verzekering voor hun dierbaren tegen ellende kan zijn.'

NUANCE

Korte quotes kortom, die absoluut voor veel nuancering en uitbreiding vatbaar zijn maar waarvan de teneur helder is. Het geven van zo'n quote is natuurlijk niet altijd even bevredigend. Vaak wil je veel meer vertellen. Achtergronden schetsen, zaken in perspectief plaatsen en vooral veel nuance aanbrengen. Helaas bestaat daarvoor maar zeer zelden de ruimte.

TENEUR

Op 5 september dient de tuchtzaak over het HEMA-initiatief en op het moment van het schrijven van deze column dienen de journalisten zich alweer bij mij aan met de vraag wat de KNB nu van de zaak verwacht. Ook bij deze vraag past een korte quote, te weten: 'Duidelijkheid voor het gehele notariaat over de mogelijkheden en grenzen van de digitale advisering.' De quote is ongetwijfeld ongenueanceerd en voor veel uitbreiding vatbaar, maar de teneur is denk ik heel helder. En daar gaat het bij het geven van een goede quote om (net als bij een akte): om heldere taal die duidelijkheid schept. ■

Je hebt maar één kans om een goede eerste indruk te maken', luidt vrij vertaald een bekend adagium.

Zeer waar, want onderzoek heeft uitgewezen dat het vormen van een oordeel soms al binnen 100 milliseconden plaatsvindt (zie www.pnas.org). Op basis van het uiterlijk vindt dus de eerste beoordeling plaats, daarna pas komt de inhoud aan de beurt. Bij televisie-optredens mag het uiterlijk dus op het eerste gezicht geen aanleiding geven voor irritatie. Concreet betekent dit: geen witte kleding (te flets), geen schreeuwerige patronen (te opvallend), geen grote sieraden (idem) en niet te veel make-up (te nep). De inhoud is weer een ander verhaal. Bij het leveren van commentaar op voorvallen, mogelijkheden of anderszins is er meestal geen ruimte voor uitgebreide toelichtingen. De tijd die bijvoorbeeld in journaalitems is ingeruimd voor een toelichting is zelden meer dan anderhalve minuut en als het gaat om radio-items of krantenartikelen gaat het geregeld zelfs alleen maar om een korte quote. Een 'soundbite'. Onder journalisten schijnt het 'even een

quotje halen' een begrip te zijn. Het gaat er dan om om bij een deskundige of een betrokkene langs te gaan om een enkele korte zin op te nemen teneinde dit in het item te kunnen verwerken. Dit wetende is het natuurlijk zaak in die korte quote de essentie van je verhaal te leggen. Wat wil je in ieder geval gezegd hebben? Waar mag geen misverstand over bestaan?

JURIDISCHE LUCHTVERKEERSLEIDER

Zelf heb ik natuurlijk inmiddels goed nagedacht over enkele essentiële vragen die met enige regelmaat terugkomen. Een belangrijke vraag is deze: 'Wat voegt de notaris nu toe? Kun je het niet gewoon allemaal zelf regelen?' Het kernantwoord is: 'De notaris is als het ware een juridische luchtverkeersleider. Hij zorgt ervoor dat u veilig kunt opstijgen, een ongestoorde vlucht hebt en ook veilig landt daar waar u wilt landen. Het vliegen kunt u zelf, maar de betrokkenheid van de notaris maakt dat u heel wat rustiger vliegt.' Of woorden van die strekking. Een ander punt dat ik graag gemaakt zie, is dat mensen hun zaken beter

Exclusieve rol voor notaris

Alleen notarissen mogen gegevens invoeren en wijzigen in het centraal aandeelhoudersregister dat vooralsnog op 1 januari 2016 bij de Kamer van Koophandel wordt ingevoerd. Deze exclusiviteit waarborgt de betrouwbaarheid van de gegevens. Tot tijdsbesparing voor de notaris leidt het pas als het register goed gevuld is en de papieren registers worden afgeschaft.

TEKST Lex van Almelo | BEELD Roel Ottow

Wij willen voorkomen dat achteraf blijkt dat Nederland weer een Fyra heeft gekocht', zei toenmalig bestuurslid van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) Sander Smits met enig gevoel voor dramatiek in *Notariaat Magazine* van oktober 2013. Notaris Arnaud Wilod Versprille zei in hetzelfde stuk: 'Je krijgt niet zo vaak de kans om een nieuw registratiesysteem op te zetten. Een verkeerde keuze achtervolgt je jaren en kan ertoe leiden dat wij honderd jaar teveel betalen.'

Wilod Versprille, een van de KNB-vertegenwoordigers in het overleg over de opzet en inrichting van het register: 'Ik sta nog steeds achter die uitspraak, maar ik heb wel het gevoel dat we in overleg met alle partijen de goede kant op gaan. Er wordt goed geluisterd en gekeken naar elkaars reële belangen. Je moet soms een beetje water bij de wijn doen, maar uiteindelijk leidt het tot kwaliteitsverbetering.'

PAPIEREN REGISTER

Vennootschappen moeten volgens de wet zelf bijhouden wie hun aandeelhouders zijn. De facto betekent dit dat de notaris die betrokken is bij de oprichting of aandelenoverdracht in een papieren register schrijft wie de aandelen heeft verkregen. Omdat het bestuur van een vennootschap dit register daarna vaak zelf bijhoudt, raakt het nogal eens kwijt. Dan wordt het moeilijk de akte te vinden waarmee aandelen zijn verkregen. Een centraal register voor aandelen in bv's en niet-beursgenoteerde nv's kan de notaris tijd besparen bij de titelrecherche. En met zo'n

register kunnen notariaat en overheid ook beter fraude met rechtspersonen op het spoor komen en bestrijden. De KNB is enthousiast over het idee. Zij stelde voor het register onder te brengen bij de KNB en een koppeling te maken met het Centraal Digitaal Repertorium, waarmee alle kantoren sinds 1 juli dit jaar werken. De minister van Veiligheid en Justitie koos er echter voor het register onder te brengen bij de Kamer van Koophandel met een koppeling aan het Handelsregister. KNB-bestuurslid Remco van der Kuijp: 'Het was een politieke beslissing om het register onder te brengen bij de Kamer van Koophandel. Bij de totstandkoming van het register heeft het notariaat nu echter zo'n grote stem in het kapittel dat het naar mijn mening niet veel uitmaakt wie het register heeft. Hoewel de wens van de KNB om het register ooit zelf te hebben overeind blijft. Je weet nooit of de politiek vanwege bezuinigingen besluit het register toch aan de KNB te geven. Het Centraal Testamentenregister is tenslotte ook bij ons ondergebracht.'

EXCLUSIVITEIT

De KNB is sinds begin dit jaar betrokken bij het project en overlegt hierover met de Belastingdienst, de Dienst Justis, de Kamer van Koophandel en de ministeries van Veiligheid en Justitie, Financiën en Economische Zaken. Over de opzet en inrichting van het register

zijn de partijen het op hoofdlijnen eens. Als het register in werking is getreden, houdt de notaris daarin verkrijgingen bij van aandelen op naam en wijzigingen in het bezit van aandelen op naam in bv's en niet-beursgenoteerde nv's, waarbij altijd een notaris is betrokken. Verkrijgingen en mutaties waarbij niet altijd, maar vaak wel, een notaris is betrokken, zoals vererving, intrekking en conversie, worden waarschijnlijk ook geregistreerd.

De KNB maakt zich er sterk voor dat ook pandrechten en vruchtgebruik geregistreerd gaan worden. Die worden immers toch al bij notariële akte gevestigd. Overigens blijven de papieren registers voor de vennootschap voorlopig bestaan.

Alleen notarissen mogen gegevens in het centrale register invoeren en wijzigen. Zij registreren gegevens van de aandeelhouders en de aandelen, zoals de datum waarop de aandelen zijn verkregen, de eventuele tegenprestatie, de nummers/aanduiding, de nominale waarde, de soort van de aandelen en enkele aktekenmerken. Inzage in het register krijgen alleen notarissen en enkele overheidsinstanties – met name de Belastingdienst, de Dienst Justis, politie en Openbaar Ministerie. De KNB en de Kamer van Koophandel overleggen inmiddels ook over de manier waarop het notariaat de gegevens gaat registreren. Volgens de KNB moeten (kandidaat-)nota-

‘Een goed systeem levert uiteindelijk een efficiënt rechtsverkeer en dus een kostenbesparing op’

rissen het register op efficiënte wijze kunnen vullen, zodat de extra lasten voor het notariaat zo beperkt mogelijk blijven. De KNB-inzet is dat het registratieproces aansluit bij de bestaande werkwijze van notariskantoren en notariële softwareleveranciers en bij de digitale infrastructuur van het Platform Elektronische Communicatie.

OPTIMAAL

Arnaud Wilod Versprille is ‘erg positief’ over de ontwikkelingen. ‘Er is veel aandacht voor de rol van de notaris en de automatiseringsprocessen van de kantoren. Het vullen van het register kost initieel tijd en geld, maar levert de notaris en de ondernemer op termijn een tijdsbesparing op. Je moet het ook macro zien: als je een goed systeem hebt, levert dat uiteindelijk een efficiënt rechtsverkeer en dus een kostenbesparing op.’

Optimaal wordt het voorziene register volgens hem niet meteen. ‘We zetten nu een eerste stap en dan zal vanzelf de vraag ontstaan om later meer te implementeren. In de opzet zitten geen belemmeringen om het register op den duur optimaal te krijgen.’

Robert-Jan Zwaan van de Vereniging van

Notarieel Ondernemingsrecht Specialisten (VOC) heeft Wilod Versprille twee keer vervangen in de overleggroep en volgt de ontwikkelingen met iets meer afstand. ‘Het lijkt erop dat het de goede kant op gaat. Maar vanuit de praktijk bezien, is er nog steeds vrees dat het meer werk oplevert. Het papieren register blijft bestaan en er komt iets naast. De notaris moet straks dus op twee sporen lopen en het gaat jaren duren voordat het register zoveel body heeft dat de notaris alleen daarin hoeft te kijken. Het centrale register bespaart de notaris pas werk als de voorgaande verkrijging is geregistreerd. Optimaal is het pas als we overgaan op een volledig digitaal aandeelhoudersregister.’ Zolang dat niet zo is, bestaat volgens Zwaan de kans dat de gegevens uit het papieren register niet overeenstemmen met die uit het centraal register. In dat geval kost het register de notaris meer werk: aan de voorkant de titelrecherche, aan de achterkant het papieren register én centraal register bijwerken.

TOEGANG

Zwaan is nog niet helemaal gerust op de bescherming van de vertrouwelijke gegevens

nu de banken hebben gesuggereerd dat zij het register ook best zouden willen inzien. ‘De politiek moet niet de illusie hebben dat met de invoering van het register alle netten zijn gesloten. Die suggestie wordt soms gewekt. Zo heeft Nederland – onder verwijzing naar het centraal register – afwijzend gereageerd op het Europese plan voor een register van uiteindelijke belanghebbenden (UBO’s), terwijl in het centraal aandeelhoudersregister niet te zien is wie certificaathouders zijn. Ook belanghebbenden achter buitenlandse aandeelhouders blijven onzichtbaar. Een UBO-register is het dus niet.’

‘Een UBO-register is iets wezenlijk anders en de Europese Commissie moet nog beslissen of zo’n register verplicht wordt. Het is nu dus nog geen issue,’ zegt Remco van der Kuijp. Hij zou het ‘niet juist’ vinden dat private organisaties toegang krijgen tot het register.

Van der Kuijp: ‘Dat voor intrekking en conversie nu geen notariële akte nodig is, betekent niet dat het buiten de notaris om gaat. In de praktijk komt het nauwelijks voor dat er geen notaris bij betrokken is.’

De onzichtbaarheid van certificaathouders is een politieke keuze en voor Van der Kuijp geen argument tegen het register. Ook relativeert hij de vrees voor extra werk. ‘Als de notaris zijn rol als poortwachter wil versterken, hoort dit erbij. Het kost in het begin wat extra tijd, maar uiteindelijk profiteren zowel de ondernemers als de notaris ervan. Alle leveranciers van softwarepakketten voor het notariaat worden bij het overleg over de technische implementatie betrokken. Alle akten moeten sowieso digitaal worden aangeleverd. Straks komt er gewoon een nieuwe koppeling bij.’ ■

Familierecht IPR

Het internationaal privaatrecht (IPR) neemt in de juridische praktijk een steeds belangrijker plaats in. Door technologische vooruitgang worden afstanden steeds kleiner en de grenzen tussen landen – met name de lidstaten van de EU – vervagen. Steeds vaker wordt de Nederlandse advocaat of notaris op het gebied van het familierecht dan ook geconfronteerd met grensoverschrijdende, internationale gevallen. Waarschijnlijk is dit ook uw ervaring. Vragen met betrekking tot de rechtsmacht van de Nederlandse rechter en het toe te passen recht steken dan de kop op. In deze cursus komen onder meer de volgende onderwerpen aan de orde:

- internationaal echtscheidingsrecht
- internationaal huwelijksvermogensrecht
- internationaal alimentatierecht
- internationaal erfrecht

Na afloop van deze cursus bent u van de recentste ontwikkelingen op het terrein van het Familierecht IPR weer op de hoogte en is uw kennis van het internationaal familie- en recht weer geheel opgefrist en up to date. U kunt deze kennis bovendien meteen toepassen in uw eigen (internationale) familie- en/of erfrechtpraktijk.

inclusief lunch en cursusmateriaal

Datum	donderdag 9 oktober 2014
Tijd	10.00 – 17.00 uur
Locatie	Utrecht
Docenten	mr. J.G. Knot
Cursusprijs	€ 495,- exclusief BTW
PE punten	5 pe-punten KNB, EPN (in aanvraag)*

Informatie en aanmeldingen

Voor meer informatie, kortingregelingen en aanmeldingen: www.estatetipeducation.nl

* Advocaten ontvangen voor hun pe-administratie een bewijs van deelname. (Art. 2 Verordening)

Nieuw internationaal erfrecht

Nieuwe adviezen, nieuwe testamenten en verklaringen van erfrecht

Op deze middag zullen de docenten u inwijden in de geheimen van de Erfrechtverordening. U wordt volledig bijgepraat over de ontwikkelingen op het onderhavige terrein. Wat gaat er veranderen voor de Nederlandse internationaal erfrechtelijke (advies)praktijk? Welke rechtskeuzemogelijkheid heeft een erflater bijvoorbeeld (nog) en welk recht moet zonder rechtskeuze worden toegepast? Welke gevolgen heeft de verordening voor de praktijk van de internationale boedelafwikkeling en welke rol speelt de in te voeren Europese erfrechtverklaring daarbij?

inclusief lunch en cursusmateriaal

Datum	donderdag 30 oktober 2014
Tijd	13.00 – 16.30 uur (inlooplunch van 12.30 uur)
Locatie	Utrecht
Docenten	mr. J.G. Knot, prof. mr. F.W.J.M. Schols
Cursusprijs	€ 375,- exclusief BTW
PE punten	3 pe-punten KNB, EPN, NOVEX (in aanvraag)*

Actualiteitencollege executele en vereffening

Dik tien jaar alweer is de (nieuwe) executeur op pad. Inmiddels is al heel wat interessante jurisprudentie verschenen die niet alleen de erfrechtelijke executeur de weg wijst, maar ook de vereffenaar. In dit middagcollege zal uitgebreid ingegaan worden op de betekenis van de jurisprudentie voor de (testamenten)praktijk. Vereffening doet een executele eindigen, maar hier geldt (in spiegelbeeld) eveneens: executele sluit de vereffening uit. Ook hier valt veel over te vertellen. Zijn er overigens alternatieven voor de executeur? En wat is de stand van zaken rond zijn fiscale positie? Kortom, schrijf u in en hoor de laatste snufjes over de sterren van de executeur.

inclusief lunch en cursusmateriaal

Datum	dinsdag 4 november 2014
Tijd	13.30 – 17.00 uur
Locatie	Driebergen
Docenten	prof. mr. dr. B.M.E.M. Schols
Cursusprijs	€ 295,- exclusief BTW
PE punten	3 pe-punten KNB, EPN, NOVEX, SCE (in aanvraag)*

Notariaat Magazine blikt terug op de afgelopen jaren. Wat is er gebeurd met de ambtgenoten die ooit vol enthousiasme vertelden over hun werk, hun ambitie, hun passie of hobby?

terugblik

WIE Kees-Jan van der Zijden
NM 11/2009
ONDERWERP www.interimkano.nl

‘Ik werk sinds enige tijd voor twee dagen bij notaris-kantoor Van Zaane in Amsterdam. Daarnaast heb ik nog andere opdrachtgevers, vaak voor situaties dat notarissen waarnemers willen voor vakantie of ziekte. Ook heb ik nu een opdracht als door de rechter benoemde waarnemer.’

GOEDE ZET

‘Destijds zijn Hert van Praag en ik gestart met interimkano met het idee dat er een heleboel zzp’ers zoals wij zouden zijn en dat die moeite zouden hebben om acquisitie te doen. Vijf jaar later is er één compagnon bijgekomen, dus die aangroei is beperkt, maar het aanbod van werk is altijd heel *steady* geweest, zonder dat we daar nu veel tijd aan hebben besteed. Juist het directe contact met de opdrachtgever, zonder tussenkomst van een bemiddelingsbureau, is een goede zet geweest. Niet alleen door de kosten, ook doordat je als opdrachtgever en opdrachtnemer meteen weet met wie je te maken hebt. De “*double blind* situatie” is weg.’

TIME OUT

‘Ik ben geen zzp’er geworden vanwege de economische situatie. Het idee is van voor die tijd. Ik was al een tijdje kandidaat in loondienst. Op een gegeven moment ben je dan uitgeteld om notaris te worden, maar ik vroeg me af of ik dat wel echt wilde. Als een soort van *time out* ben ik toen gaan freelancen. Het is enorm afwisselend, ik zou niet zeggen verslavend,

want dat klinkt ook weer zo hoogdravend. Natuurlijk kan ik niet mijn eigen stempel drukken op een kantoor, maar bij notaris worden, hoort ook een grote *commitment*. Je wordt het voor langere tijd en ik wil me eigenlijk nog niet op die manier vastleggen. Juist door op verschillende plaatsen te werken, leer ik veel over het notariaat. Ik heb op vele vlakken expertise ontwikkeld die ik anders nooit gekregen zou hebben. Voor mijn opdrachtgevers ben ik vaak een *sparring partner* – net als zij voor mij zijn. Die wisselwerking bevalt. En daarnaast, als ik gevraagd wordt ergens te komen, is er vaak op het personeel vlak wat aan de hand. Zwangerschap, ziekte, ontslag. Die zorg voor je personeel vind ik een minder fijn aspect van het ondernemerschap.’

OPLOSSING

‘Door de crisis is ons werkgebied wel veranderd. Waren het in het begin de grote Zuidas-kantoren, nu werken we meer voor eenpitters die door het “*massaontslag*” van kandidaat-notarissen geen waarnemers meer hebben. Natuurlijk zouden die kantoren geïntegreerd kunnen samenwerken, maar de buurman is ook een concurrent. Onze vorm van dienstverlening is voor hen dan een oplossing. Ook vanwege de kwaliteit van onze kennis. Ik word bijvoorbeeld ook ingeroepen voor een moeilijke personen- en familierechtklus.’

If you're not at the table, you're on the menu

Eind juni ging een delegatie van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) op werkbezoek naar Brussel. Doel: meer inzicht krijgen in 'Europa', netwerken en inhoudelijk praten over Europese dossiers die voor het Nederlandse notariaat van belang zijn. *Notariaat Magazine* reisde mee en hield een logboek bij.

| TEKST & BEELD Mechtelt Lindenhovius

Donderdag 26 juni **12.00 uur Lunch in het Europees Parlement**

Na ontvangst door Lodewijk Buschkens en Friso Coppens van Bureau Brussels, een bureau gespecialiseerd in lobby en public affairs in Europa en organisator van het werkbezoek, geeft Lineke Minkjan een toelichting op het buitenlandse KNB-beleid. De beroepsorganisatie heeft drie prioritaire Europese dossiers benoemd: de Verordening betreffende publiekrechtelijke documenten, de Richtlijn voor een besloten eenpersoonsvennootschap (de zogenoemde 'SUP') en de Europese Verklaring van Erfrecht die de Europese Commissie moet vaststellen op grond van de Europese Erfrechtverordening.

In veel dossiers trekt de KNB op met de Raad van Europese notarissen (CNUE). Hoofdonderwerpen worden voorbesproken in verschillende werkgroepen, verder zijn er vier algemene vergaderingen per jaar.

Minkjan: 'Daar zitten wij als het kleine *Pays Bas* tussen Malta en Polen in. Wat opvalt, is dat wij op dit moment het enige land zijn dat zozeer is geliberaliseerd. We nemen dus een aparte positie in tussen al die andere landen.'

Lodewijk Buschkens geeft vervolgens een presentatie over de Europese lobby. 'Daarbij moet je inzicht krijgen in de spelers, het speelveld, het spel en de knikkers.' De spelers zijn de Europese instellingen, zoals de Europese Raad bestaande uit de regeringsleiders, de Europese Commissie bestaande uit 36 directo-raten-generaal, het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie, die bestaat uit een vertegenwoordiger op ministerieel niveau van iedere lidstaat van de Europese Unie (EU). Het speelveld zijn de Europese procedures, het spel is de lobby en de knikkers zijn de Europese notariële dossiers. Buschkens: 'Belangrijk is dat je een kritieke massa hebt, zoals via de CNUE. Zorg er wel voor dat je binnen die organisatie een actieve rol speelt, zodat jullie standpunt ook het CNUE-standpunt wordt.'

De lunch wordt afgesloten met een rondleiding in het Europees Parlement: 'een dorp in een stad'. In het gebouw zitten kappers, banken, reisbureaus, twee tv-studio's en verschillende koffiebarretjes en restaurants. Elke dag worden daar gemiddeld 30.000 consumpties genoten.

14.15 uur Werkbezoek Bundesnotarkammer

Na een flinke wandeling door het broeierige Brussel wacht Christiaan Schall, deskundige bij de Duitse koepelorganisatie, ons op met Duitse zoete gebakjes. Schall vertelt wat voor de *Bundesnotarkammer* de drie belangrijkste lobbydossiers zijn. Dat zijn dezelfde als die van de KNB. Schall vindt daarnaast de websites die de CNUE de afgelopen jaren heeft geïntroduceerd op het gebied van huwelijksvermogensrecht, erfrecht en beschermingsmaatregelen voor kwetsbare volwassen in verschillende landen van de Europese Unie, een mooie ontwikkeling.

15.00 uur Werkbezoek Raad van Europese Notariaten, CNUE

Aan dezelfde straat als de *Bundesnotarkammer* ligt het kantoor van de CNUE. Secretaris-generaal Clarisse Martin geeft een presentatie over de organisatie van de CNUE en de dossiers waarop ze adviseren. De Europese lobby is er een van de lange adem, aldus Martin. 'Tien jaar geleden is gestart met de Europese Erfrechtverordening. In 2015 treedt die in werking. Nu zijn we nog bezig met de implementatie daarvan in de verschillende landen. Vanochtend hadden we daar een werkgroepbijeenkomst over.' Volgens Martin is notariële expertise erg belangrijk voor een goede lobby. 'Alleen daarmee krijg je een goed inhoudelijk voorstel.' Daarnaast is het volgens haar heel effectief om als notariaten gezamenlijk op te treden en niet individueel als nationale beroepsorganisatie. In zijn dankwoord reageert Franc Wilpink daar instemmend op: 'Combined forces are good, also for the Dutch notariat.'

16.30 uur Werkbezoek DG Just

Het gebouw van de DG Just, het justitiële departement-generaal van de Europese Commissie, is op zijn zachtst gezegd weinig inspirerend te noemen. In een troosteloze kamer met monotone grijze, kale wanden en fletse tl-verlichting worden we ontvangen door Stephan Matyk, *legal officer*. Van Bureau Brussels horen we later dat dit de standaard huisvesting voor elk departement-generaal is. Het zegt dus niets over de belangrijkheid van het departement. Oostenrijker Matyk, hiervóór werkzaam bij het Brusselse kantoor van de Oostenrijkse *Notarikammer*, wordt bijgestaan door twee collega's: de Spaanse Maria en de Kroaat Gavojc, een betere illustratie van de Europese droom is er niet. Matyk geeft de delegatie de ruimte om vragen te stellen. Gevraagd naar de politieke agenda voor de komende tijd, zegt hij dat de *EU Justice Agenda 2020* nog moet worden vastgesteld, waardoor het moeilijk is te zeggen hoe dit gaat uitwerken voor het notariaat. 'Maar', vult Maria aan,

'wat er nu bestaat, zal verder worden verbeterd. Nieuwe ideeën die het notariaat raken, zullen er niet gelanceerd worden.' Voor DG Just is onderling vertrouwen van de lidstaten erg belangrijk en ook het samenwerken met het Europees Parlement, aldus Matyk. Ook staat het departement open voor directe communicatie met de KNB. 'Via de CNUE of rechtstreeks, beide kan. Dat laat ik aan de lobbyist', zegt hij.

18.00 uur Borrel en aansluitend diner

We eindigen de avond als fanatieke supporters van de 'Rode duivels', dat de laatste groepswedstrijd speelt tegen Zuid-Korea (1-0).

Vrijdag 27 juni

Een belangrijke dag voor Europa: wordt Juncker de nieuwe voorzitter van de Europese Commissie en krijgt het Europees Parlement daarmee iets van de macht terug? Daarover vergadert de Europese Raad die dag. De stad

Nu gratis* uw kantoor naam en logo op het aktepapier

- ✓ Altijd de laagste prijs
- ✓ Levering binnen 24 uur
- ✓ 1 jaar lang gratis* opslag
- ✓ Uitstekend beschrijfbaar met vulpen
- ✓ Unieke zachtheid voor perfecte afdruk van uw droogstempel
- ✓ Voldoet aan KNB regels en verordening (NEN 2728)
- ✓ Breed assortiment

Steeds meer Notariskantoren drukken hun naam en beeldmerk mee op het aktepapier. Verhoog de naamsbekendheid van uw kantoor!

* vanaf 5 dozen indruk (max. 2 kleuren)
en gratis opslag vanaf 8 dozen

Kantoor artikelen

Aktepapier

 Joh. Enschedé Amsterdam

Bestel direct 020 - 58 58 692 of via www.aktepapier.nl

Neem het Leger des Heils op in uw testament

Steun het werk van het Leger des Heils. Vraag een gratis informatiepakket aan via onze site of bel (036) 539 81 62 voor een vrijblijvend gesprek.

www.legerdesheils.nl/nalaten

doen wat we geloven

Ons
nieuwe adres
opzoeken
duurt langer.

Binnen 5 minuten je huis verkocht.

NIEUWE
LOCATIE

Rode Hoed
Keizersgracht 102
Amsterdam

Eerste Amsterdamse Onroerend Goed Veiling

Het veilinghuis dat meer biedt.

mva.nl/veiling

Als Alonso weer vertrekt, volgt er een debriefing van het werkbezoek en vertrekt de delegatie richting Nederland. ■

bijvoorbeeld tijdens de parlementaire behandeling, kun je beter het parlementslid benaderen.'

10.30 uur Werkbezoek Permanente Vertegenwoordiging (PV)

De PV behartigt de belangen van Nederland in de Raad van de Europese Unie en bestaat uit ambtenaren van alle ministeries en andere onderdelen van de Nederlandse overheid. Caroline ten Damme en Mariëtta Schuurman vertellen ons over de rol en werkwijze van de PV. Eerst worden de voorstellen van de Europese Commissie in raads werkgroepen besproken. Het sluitstuk is het *Coreper*, dat bestaat uit de ambassadeurs. Daarin wordt bepaald welke besluiten meteen in de Raad kunnen worden afgehandeld en over welke besluiten nog geen overeenstemming is. Ten Damme: 'Wij zijn de oren en ogen van Den Haag. Den Haag bepaalt onze positie.' Beide medewerkers vertellen dat constructief meewerken het best werkt. 'Met "nee" zeggen alleen, red je het niet.' Ook het zoeken van medestanders is volgens hen belangrijk.

12.00 uur Lunch en gesprek met Stéphane Alonso, correspondent voor NRC Handelsblad en nrc.next

Alonso komt rechtstreeks uit het perscentrum. Aan de hand van de actuele ontwikkelingen rondom de benoeming van de EU-Commissaris geeft hij een inkijkje in de Europese politiek. Ook hij benadrukt dat je je als Europese speler niet compromisloos moet opstellen. 'Kijk maar naar de Britse premier Cameron. Hij heeft dat de laatste dagen als geen ander gedaan, maar het wordt hem hier niet in dank afgenomen.' Alonso vindt dat Nederland zich erg vaak anti-Europees opstelt. 'Niet alleen politiek gezien. Kijk ook naar de verslaglegging op tv en in kranten rondom de verkiezingen. Maar tegen Europa zijn, heeft geen zin. Dat is net zoiets als de vraag: "Ben je voor of tegen de zon?"'

Strategisch meebewegen

Wat heeft Franc Wilmink, bestuursvoorzitter van de KNB, van dit werkbezoek opgestoken? 'We zijn al goed bezig. Bij het bezoek hebben we wel weer nieuwe ideeën gekregen. Die gaan we nu uitwerken, om de puntjes op de i te zetten.'

Welke rol speelt de CNUE in de Europese lobby van de KNB?

'Massa is belangrijk bij lobby en dat heb je met CNUE. Het is wel goed dat we coalities vormen met gelijkgestemde notariaten.'

Wat is het belangrijkste inzicht dat je hebt gekregen?

'Strategisch meebewegen is belangrijk. We hebben bevestigd gekregen, dat nee zeggen geen optie is. Kom altijd met een alternatief, zoals wij ook bepleiten binnen de CNUE. Denk bijvoorbeeld aan het naar voren brengen van de flex-bv als alternatief voor de zogenoemde SUP.'

Wie gingen er mee?

Franc Wilmink, bestuursvoorzitter
Remco van der Kuijp, bestuurslid
Geert-Jan Sarneel, vertegenwoordiger van de KNB in de CNUE
Hans Kuijpers, directeur
Hens Meengs, Manager Belangenbehartiging & Communicatie
Lineke Minkjan, adviseur Internationale Zaken
Sabine Heijning, adviseur Juridische Zaken
Tessa Maas, lobbyist
Nathalie van Leeuwen, Verenigingsmanager
Mechtelt Lindenhovius, hoofdredacteur KNB Media

zit daarom op slot. Met een speciale toegangspas komen we door de *road blocks* van prikkeldraad heen, op weg naar onze afspraak op het kantoor van Bureau Brussels, dat is gelegen in het Europese hart van Brussel.

9.00 uur Gesprek met Sietse Wijnsma, medewerker Europees Parlement

Wijnsma is dan nog medewerker van de Britse Europarlementariër Andrew Duff. Vanwege het vertrek van Duff werkt hij inmiddels voor Matthijs van Miltenburg (D66). Hij neemt ons mee in het werk van Europarlementariërs, de verhouding tussen de verschillende Europese politieke instellingen, en het effectief lobbyen. 'Als lobbyist moet je snel een standpunt innemen. Het is meestal effectiever om te praten met een medewerker, dan met het parlementslid. De medewerker kent het dossier meestal beter, met hem kun je meer in detail treden. In een later stadium,

Beursgang NN Group

Boardroom counseling gebeurt op basis van vertrouwen

Gerbrand Visser adviseerde over de notariële aspecten van de beursgang van NN Group, de verzekeringstak van ING Groep. De operatie was het sluitstuk van de herstructurering die was opgelegd door de Europese Commissie nadat ING in 2008 staatssteun van de Nederlandse overheid had ontvangen.

TEKST Tatiana Scheltema | BEELD Truus van Gog

Met een klap op de gong opende NN-topman Lard Friese op 2 juli de Amsterdamse effectenbeurs om te vieren dat ING-dochter Nationale Nederlanden een eigen notering kreeg aan de beurs. Daarmee was de splitsing tussen de bank en de verzekeraar een feit. Maar was het wel een *echte* beursgang, vroeg financieel journalist Matthijs Bouman zich af in zijn verslag voor het RTL-Z-journaal. Als volle dochter van de ING Groep was de verzekeraar in de jaren ervoor immers ook al aan de beurs genoteerd, en zo gezien was het feestje aan het Beursplein eigenlijk weinig anders dan een aandelensplitsing, aldus de expert.

ONTVLECHTING

Toch is er juridisch echt wel meer aan de hand. Inderdaad is moederbedrijf ING nu nog

grootaandeelhouder van NN Group, zoals de verzekerings- en vermogensbeheertak inmiddels heet. 'Maar een beursgang betekent wel een eigen plek met eigen verantwoordelijkheden voor NN Group', vertelt Gerbrand Visser, notaris bij Allen & Overy in Amsterdam. Visser is specialist op het gebied van beursvennootschappen en was als notaris betrokken bij de beursgang van NN Group.

De beursgang markeerde de ontvlechting van ING Bank en verzekeringsmaatschappij Nationale Nederlanden: een eis die de Europese Commissie had gesteld aan de kernkapitaalinjectie van 10 miljard euro door de Nederlandse staat, nadat het bedrijf in 2008 in de problemen was geraakt. Staatssteun kan worden gezien als een (potentiële) vervalsing van mededinging en is verboden, tenzij de Europese Commissie goedkeuring verleent. Aan het verlenen van goedkeuring kan de Commissie voorwaarden verbinden. Visser: 'De activiteiten van bank en

verzekeraar moesten worden gescheiden. Besloten is afscheid te nemen van de verzekeringsactiviteiten. Die waren gebundeld in ING Verzekeringen en daaronder vielen ook allerlei activiteiten in Midden- en Oost-Europa, Azië, de VS en Japan. Ons kantoor heeft hen in 2012 begeleid met de verkoop van een deel van de Aziatische activiteiten.'

SCENARIO

Bij die transacties in 2012 waren wel advocaten, maar nog geen notarissen van Allen & Overy betrokken. Pas in de zomer van 2013 kwamen de notarissen in beeld toen Allen & Overy werd gevraagd als adviseur om de beursgang te begeleiden, vertelt Visser. 'Op dat moment was nog helemaal niet zeker of er ook een beursgang zou zijn. De doelstelling van ING was de verzelfstandiging van de verzekeringstak. Dat kón een beursgang zijn, maar het hoefde niet. De beursgang door middel van een

‘Een beursgang betekent een eigen plek met eigen verantwoordelijkheden voor NN Group’

herplaatsing van aandelen in NN Group was het basisscenario waaraan gewerkt werd. Maar ook andere scenario's, bijvoorbeeld in de vorm van een (gedeeltelijke) spin-off of een combinatie, waren denkbaar. Die scenario's zijn allemaal bekeken, maar uiteindelijk heeft men gekozen voor verkoop door ING van de bestaande aandelen aan het publiek.' Het definitieve besluit om NN naar de beurs te brengen, werd pas op het allerlaatste moment genomen – op 5 juni om precies te zijn. Daarna was het snel schakelen. Allereerst moest het aantal aandelen drastisch worden vergroot: om een vijfde belang te verkopen, moesten nieuwe aandelen worden uitgegeven. De 45.000 bestaande aandelen van nominaal 1 euro werden geconverteerd in 375.000 gewone aandelen van nominaal 12 eurocent, en daarnaast werden nog ruim 349 miljoen nieuwe gewone aandelen geplaatst bij ING Groep.

GOVERNANCE INZICHTEN

Vorig najaar waren Visser en zijn team, waarin kandidaat-notaris Joris Beerman een centrale rol speelde, al begonnen met het opstellen van statuten en reglementen voor de nieuwe onderneming. Ook de vastlegging van de voor de beursgang vereiste besluitvorming door bestuur en commissarissen van zowel ING als NN behoorde tot de opdracht. 'We hebben de statuten in nauw overleg met de juristen van ING en NN ingericht volgens de huidige governance inzichten. Denk bijvoorbeeld aan bepalingen over de rol van de commissaris. Als commissaris speel je tegenwoordig een veel actievere rol dan voorheen. Dan is de vraag: hoe regel je dat? Wil je een *one tier-board*, waarbij bestuurders en commissarissen in één orgaan zitten, of hou je deze organen gescheiden? Maar ook de reglementen van raad van bestuur, raad van commissarissen en commissies kregen veel aandacht.'

STRUCTUURREGIME

Sommige zaken werden juist níet in de statuten opgenomen maar op een andere plek geregeld. 'Afspraken over de rechten van ING in de periode dat ze nog (meerderheids)-aandeelhouder is of over de samenstelling van de raad van commissarissen van NN in die periode staan al in de *relationship agreement*, en gelden voor een relatief korte tijd. Die afspraken tussen grootaandeelhouder en de vennootschap liggen daarmee vast. Daar kun je de statuten mee belasten, maar op enig moment is dat uitgewerkt, en dat is naar verwachting vrij vlot: namelijk eind 2016, wat de termijn is voor ING om haar belang in NN terug te brengen.' In de slotbepaling van de akte van statutenwijziging is ook rekening gehouden met een toekomstige wijziging van het structuurregime. 'Omdat de huidige grootaandeelhouder ING zélf een structuurvennootschap is, kwalificeert NN Group nu nog voor een vrijstelling van het structuurregime, maar straks niet meer. Dan krijg je dus een hele andere wijze van benoeming van bestuurders en commissarissen. Om niet al heel snel weer de statuten te moeten wijzigen, is daar nu al in voorzien.'

DOCUMENT CHECKERS

De statuten zijn verplicht opgesteld in het Nederlands en in het Engels vertaald, maar alle andere relevante documenten zijn in het Engels opgesteld. 'Daarvoor hebben we onze eigen mensen: vertalers maar ook zogeheten *document checkers*. Die zitten over de hele wereld: Shanghai, Londen, New York, zodat ze 24 uur per dag beschikbaar zijn. De *document checkers* lezen alles na. Ze kijken niet juridisch-inhoudelijk, maar met een bril van: "Begríjp ik wat er staat? Klopt de zinsbouw? Is het logisch?" Het is natuurlijk ongelofelijk ingewikkelde materie.'

Het kantoor schreef ook het kloekke prospectus, een boekwerk van bijna zeshonderd pagina's – vele daarvan gewijd aan het uitsluiten van risico's. 'Verzekeringen en vermogensbeheer zijn enorm ingewikkeld en worden beheerst door veel regelgeving en voorschriften. Die regelgeving is de laatste tien jaar enorm uitgebreid en aangescherpt, mede natuurlijk naar aanleiding van World Online en het Coop-arrest [HR 2 december 1994, NJ 1996, 246 – red.]'

GRIJZE HAREN

Opdrachten in deze orde van grootte worden door een team van advocaten én notarissen uitgevoerd, benadrukt Visser. 'Afgezien van het pleiten bij de rechtbank, wat ik niet kan, en het passeren van een akte, wat een advocaat niet kan, is de rest van het werk – namelijk advisering van de cliënt – grotendeels hetzelfde. Overigens is het bij *boardroom counseling*, wat ik veel doe, van belang dat je kennis en ervaring uitstraalt. Grijs haren – of een gebrek aan haar! – dragen daar in mijn geval wellicht aan bij. Je adviseert op vertrouwensbasis. En het gaat erom dat jij je hebt verdiept in de problemen van de cliënt, en daarin aan een oplossing kan bijdragen.' ■

Testament en nalatenschap planning
Afwikkeling erfenis in Spanje
Juridische en fiscale begeleiding
bij aan- en verkoop van onroerend goed

SERVITUR S.L.

Ana Pascual
Ed Richelle
Trudy Pijnenburg

Bezoekadres:

Edificio SERVITUR
(El Planet 7)
Ctra. de Finestrat
(rotonde kruising CV758 en CV70)
03502 BENIDORM (Alicante)

Correspondentie adres:

Apartado de correos 216
03508 BENIDORM
(Alicante) Spanje

Telefoon: (+34) 96 585 0891
Telefax: (+34) 96 586 6988
E-mail: servitur@servitur.es
Internet: www.servitur.eu

Voor inlichtingen over tarieven, plaatsingen
en combinatiekortingen van **commerciële**
en **personeelsadvertenties** in:

Notariaat magazine

WPNR

Gunstige doorplaatsingstarieven naar:

Advocatie

Voor informatie en reserveringen:

Sales & Services,
Gerrit Kulsdom, T 0229 - 211 211
E-mail: administratie@salesandservices.nl

VERTROUWDE NAAM IN ACCOUNTANCY VOOR HET NOTARIAAT

QUAESITOR

ACCOUNTANCY & ADVIES

JAARREKENINGEN • BEDRIJFSOPVOLGING • ADVISERING • PRAKTIJKOVERNAME
PRAKTIJKWAARDERING • UITGAVE BEDRIJFS- EN SALARISRAPPORTAGES

nieuw adres:

POSTBUS 3013 1801 GA ALKMAAR 072-5180060 info@quaesitor.nl www.quaesitor.nl

NOTASS

notariële assistentie

Bij onderbezetting en tekort aan expertise.

voor meer info www.notass.nl / Wiebe de Vries tel: 0651217865
Rob Reusch tel: 0651121969

Notamail Jurisprudentieoverzicht

De Notamail/Notafax-aanvulling die u niet mag missen!

Actuele informatie is voor u van
cruciaal belang, maar het vergt
veel van uw kostbare tijd om
op de hoogte te blijven van alle
belangwekkende vakjurisprudentie.
Met *Notamail Jurisprudentieoverzicht*
ondersteunen wij u bij de selectie en
analyse van essentiële rechtspraak.

Verschijsing: 2 x per maand

Bestel via www.sdu.nl/notariaat
of bel (070) 378 98 80

Sdu UITGEVERS

Modernisering huwelijksstelsel goed voor vrouwen?

D66, PvdA en VVD hebben bij de Tweede Kamer een wetsvoorstel ingediend om het huwelijk te moderniseren. Dit wetsvoorstel moet ervoor zorgen dat voorhuwelijkse bezittingen en schulden en bijvoorbeeld erfenissen en giften niet meer standaard opgenomen worden in de gemeenschap van goederen. Achtergrond van dit wetsvoorstel voor D66 is dat vrouwen in hun eigen

levensonderhoud moeten voorzien. De huidige wetgeving is gestoeld op een traditionele rolverdeling binnen het gezin, aldus D66. Een van de redenen voor het wetsvoorstel is de positie van de vrouw te verbeteren. Maar verbetert de positie van de vrouw door dit wetsvoorstel wel? Twee instituten gericht op vrouwen reageren.

Mieke van der Burg, voorzitter Vereniging voor Vrouw en Recht Clara Wichmann:

‘De voorgestelde beperkte gemeenschap van goederen is beter dan het invoeren van huwelijkse voorwaarden als regel zoals in eerdere plannen. Nu uitgaan van de gedachte dat beide echtelieden zowel in vermogen

als qua inkomen economisch zelfstandig zijn, zou strijdig zijn met de werkelijkheid. Immers, circa de helft van de werkende vrouwen wordt weliswaar als economisch zelfstandig beschouwd, maar hiervan is al sprake bij een zeer laag inkomen (> het sociaal minimum). Bovendien verdienen mannen nog altijd aanzienlijk meer dan vrouwen in gelijkwaardige functies en werken circa viermaal zoveel vrouwen in deeltijd dan mannen.

Het initiatiefwetsvoorstel gaat gelukkig minder ver en lijkt daarvoor beter aan te sluiten bij de huidige tijd. De vraag is wel of dit dan ook niet bij geregistreerd partnerschap en samenlevingscontracten zou moeten gelden. Hoe gaat het trouwens als paren al lange tijd samen hebben gewoond of geregistreerd zijn vóór de huwelijksluiting?

KOUDE UITSLUITING

Wel bevat het wetsvoorstel elementen die negatief werken voor vrouwen. De VVR mist allereerst in het wetsvoorstel een verbod van huwelijkse voorwaarden met koude uitsluiting. Dit kan erg nadelig voor vrouwen uitvallen. Op z'n minst zou de rechter expliciet het recht moeten krijgen een billijkheidscorrectie achteraf aan te brengen.

WINST UIT ONDERNEMING

Sympathiek is het idee om ondernemers die proberen de winst van hun ondernemingen buiten de gemeenschap te houden, te dwingen uit te keren. Nu ook de verliezen daarbij worden betrokken, schiet het zijn doel voorbij. Immers: óf de onderneming valt binnen de gemeenschap en partijen zijn sowieso hoofdelijk aansprakelijk, óf de bij het trouwen al bestaande onderneming valt buiten de gemeenschap, zoals dit wetsvoorstel beoogt.

GEMEENSCHAPSGOEDEREN

Verder wekt artikel 95, leden 3 en 4, verwarring, hetgeen negatief kan uitvallen voor partners, veelal vrouwen. Zij werken immers meestal mee in het bedrijf, naast de zorg voor kinderen. Als lid 3 derdenwerking heeft (wat onduidelijk is), dan kunnen schuldeisers van de bv, met doorbreking van de aansprakelijkheidsbeperking van een bv, zich toch op de gemeenschapsgoederen verhalen. Lid 4 kan betekenen dat zelfs de schulden van een rechtspersoon met een DGA op de huwelijksgemeenschap wordt verhaald.’

Corine van Egten, senior onderzoeker bij Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis:

‘De voorgestelde beperkte gemeenschap van goederen als de nieuwe standaard voor het huwelijksvermogensrecht past in de lijn van het streven naar meer individuele

economische zelfstandigheid van vrouwen. Uit Atria's onderzoek “Vrouwen en financiën. Van roze wolk naar financieel bewustzijn” blijkt echter dat veel vrouwen de financiën nog graag aan hun partner overlaten, vooral de ingewikkeldere en langetermijnzaken (*De Hoog & Van Egten, 2012*). Ook vindt driekwart van de vrouwen het niet nodig om financiële afspraken met hun partner te maken; deze groep zal de in het wetsvoorstel genoemde administratie waarschijnlijk dus niet bij gaan houden.

VOORHUWELIJKE SCHULDEN

Een voordeel van de nieuwe regeling is wel dat financieel niet-bewuste vrouwen na scheiding niet onverwacht met de helft van de voorhuwelijkse schulden van hun partner blijven zitten. Zeker bij trouwen op latere leeftijd is het risico op dergelijke schulden groter, terwijl er tegelijkertijd minder vaak sprake is van financiële onafhankelijkheid van vrouwen.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Uit ons onderzoek blijkt verder dat de meeste vrouwen niet na willen denken over de financiële consequenties of überhaupt de mogelijkheid van een scheiding. Als de relatie dan toch geen stand houdt, vallen vrouwen vaak hard van hun financiële roze wolk af. De groep vrouwen die wel duidelijk onderscheid maakt tussen het eigen geld en dat van de partner is relatief klein: 33 procent van de vrouwen met een partner vindt niet dat alle financiën in een relatie gemeenschappelijk zijn. Grote kans dat dit de vrouwen zijn die toch al op huwelijkse voorwaarden trouwen. Dus ook wanneer dit wetsvoorstel wordt aangenomen, moeten we blijven inzetten op het vergroten van de financiële bewustwording van vrouwen.’

En
verder:

‘Je kunt het verschil maken’

‘De hond leidt je om ieder obstakel heen, ook als het voor hem geen obstakel is’

Max Amson is notaris in Amstelveen. Daarnaast is hij onder meer voorzitter van de Raad van Toezicht van KNGF Geleidehonden. ‘Prachtig om te zien hoe een hond de kwaliteit van leven kan verhogen.’

TEKST Henriette van Wermeskerken | FOTO Truus van Gog

Ik liep eens geblinddoekt met een geleidehond door het winkelcentrum hier in Amstelveen. Eerder had ik daar met alleen een stok gelopen. Dan merk je wat een wereld van verschil het is om met een hond te lopen. Je geeft je volledig over. De hond leidt je om ieder obstakel heen, ook als het voor hemzelf geen obstakel is. De hond heeft mij behoed voor een botsing met een bord dat op palen stond. Hij kon er moeiteloos onderdoor lopen, maar deed dat niet. Hij leidde mij eromheen. Een blindengeleidehond is speciaal gefokt en opgeleid. De meeste honden zijn labrador retrievers, golden retrievers en soms Duitse herders of kruisingen daarvan. De hond moet aan hoge eisen voldoen. Hij mag zich nergens door laten afleiden. Zo moet hij bijvoorbeeld afleren om te reageren op katten en op voedsel.’

DANKBAAR WERK

‘Sinds ik in de Raad van Toezicht van KNGF Geleidehonden zit, nu een kleine tien jaar, loop ik twee keer per jaar met een instructie mee. De instructeurs zijn zeer bevlogen mensen die dankbaar werk doen. Twee derde van de honden wordt blindengeleidehond. Een derde wordt sinds een paar jaar ingezet voor andere doelen dan het geleiden van mensen met een visuele beperking omdat zij daarvoor beter tot hun recht komen. Ook mensen met autisme, lichamelijke beperkingen of een posttraumatisch stressyndroom kunnen met een hond worden geholpen. De mobiliteit en zelfstandigheid worden groter en de kwaliteit van leven gaat omhoog. Dat is prachtig om te zien. Behalve blindengeleidehonden zijn er nu assistentiehonden, autismegeleidehonden

en buddyhonden. Assistentiehonden kunnen bijvoorbeeld deuren en laden openen en sluiten, maar ook dingen oprapen. Autismegeleidehonden en buddyhonden helpen ook op sociaal en op emotioneel gebied. Zo kan een buddyhond die is opgeleid om iemand met een posttraumatisch stressyndroom te helpen, zijn baas wakker als hij of zij een nachtmerrie heeft. De allernieuwste ontwikkeling is dat onderzocht wordt in hoeverre getrainde honden aan de hand van een geur darmkanker in een vroegtijdig stadium bij mensen kunnen detecteren. Maar dat is nog een experiment.’

MUZIEK

‘Het verschil maken. Dat vind ik mooi, zowel in mijn werk als notaris als in andere dingen die ik doe. Behalve bij KNGF Geleidehonden mag ik ook voorzitter zijn van de Raad van Toezicht van de Muziek- en Dansschool in Amstelveen. De school heeft 2.400 leerlingen. Veel van hen stromen door naar het conservatorium. Fascinerend te zien wat muziek met kinderen doet: het verbindt, disciplineert, maakt blij en slim. Zelf heb ik vroeger op pianoles gezeten, soms tot huilens toe, maar nu ben ik mijn ouders uitermate dankbaar. Als student speelde ik piano in een combo. Tegenwoordig musicceer ik helaas niet meer actief. Muziek en dans voegen veel toe aan de kwaliteit van leven. We hebben te maken met een terugtrekkende overheid, waardoor de school een meer ondernemende organisatie moet worden. De kunst is om meer en meer je eigen broek op te houden. Daarbij houd je de organisatie goed tegen het licht. Dat biedt ook veel kansen.’

BELANGENCONFLICT

‘De betrokkenheid bij goede doelen geeft mij veel voldoening. Natuurlijk vermijd ik ieder belangenconflict. En om een te nauwe verwevenheid met de organisatie te voorkomen, ben ik voorstander van een lidmaatschap van een Raad van Toezicht dat maximaal drie keer drie jaar duurt, in plaats van drie keer vier jaar. Dat zou goed passen in de Governance Code Cultuur, een soort Code Tabaksblad voor goede doelen.’

RECHTSVERKEER

‘Wij hebben een algemene praktijk. Zelf doe ik vooral vastgoed en estate planning. Van uur tot uur contact met cliënten, daar houd ik van. En ook van de onafhankelijkheid, de bemiddelende rol, het bij elkaar brengen van mensen. Ja, het is een druk bestaan. Ik heb een jong gezin en ik probeer veel te sporten, maar als je dingen doet die je leuk vindt, is er altijd tijd voor.

Het verschil dat je als notaris maakt, is dat je rechtszekerheid en rechtsbescherming biedt en een bijdrage levert aan een goed verloop van het rechtsverkeer. Ik verbeeld me niks, maar daar staan wij wél voor. Stel dat het notariaat het werk zou neerleggen – wat natuurlijk niet kan vanwege de ministerieplicht – dan ligt een belangrijk deel van het rechtsverkeer plat. Het notariaat is een geweldig waardevol vak. Ik denk dat de politiek onvoldoende zicht heeft op wat wij doen. Als je kijkt naar de kwaliteit van de dienstverlening, dan denk ik dat je in Nederland veel krijgt voor weinig, en dat zou politiek Den Haag zich weleens wat meer mogen realiseren.’ ■

UITGELICHT

Promotie Rheinfeld over kavelruil

Op 10 juli was een deel van het VASN-bestuur, vanwege de samenwerking tussen VASN en Radboud Universiteit, bij de promotie van Jeroen Rheinfeld. Hij deed onderzoek naar het (agrarische) landinrichtingsinstrument kavelruil: de vrijwillige ruiling van onroerende zaken in het buitengebied.

Rheinfeld beschrijft de diverse civielrechtelijke en fiscale aspecten van de kavelruil, geeft een rechtshistorische beschouwing en maakt twee rechtsvergelijkende 'excursies' naar België en Duitsland. Ook de rol van de notaris, de (provinciale) subsidie voor kavelruilprojecten

en de verschillende parallellen met de civielrechtelijke rechtsfiguren 'ruil' en 'verdeling' passeren de revue. Rheinfeld pleit onder meer voor opname van de kavelruil in het Burgerlijk Wetboek en voor diverse aanpassingen en verbeteringen op fiscaal terrein. Om de woningmarkt te stimuleren, zou de 'stedelijke kavelruil', het op vrijwillige basis ruilen van stedelijk onroerend goed, verder moeten worden onderzocht, zo meent de promovendus. Een beschouwing op Europees niveau en een verkennend onderzoek naar 'interstatelijke' kavelruil, waarbij geruild wordt over landsgrenzen heen, completeren het onderzoek.

VERENIGINGSNIEUWS

Benoeming nieuwe voorzitter EPN

De ambtstermijn van de huidige EPN-voorzitter Aniel Autar loopt af. Tijdens de algemene ledenvergadering (ALV) van de EPN op 25 september in het Efteling Hotel in Kaatsheuvel staat de benoeming van mevrouw Bep Bergman-Klaasen, notaris in Stadskanaal, als zijn opvolger op de agenda. Vervolgens is er een lezing door Jurgen Geerlings, onder andere directeur van het IFBK|Instituut voor Familiebedrijfskunde over de dilemma's, succes- en faalfactoren maken van het familiebedrijf. Meer informatie en het inschrijfformulier vindt u op www.epn-notaris.nl/programma-algemene-ledenvergadering.

VOC: internationaal paspoort rechtspersonen goed voorstel

De VOC vindt het internationaal paspoort voor rechtspersonen een goed initiatief en onderschrijft dat het paspoort het voor ondernemingen gemakkelijker maakt zich te 'bewegen' binnen Europa. De toekenning van Europese subsidie om het internationaal paspoort in digitale vorm uit te werken, wordt door de VOC van harte toegejuicht.

Algemene ledenvergadering VOC

Op de algemene ledenvergadering (ALV) van de VOC op 10 oktober zal mr. Birgit Snijder-Kuipers, kandidaat-notaris bij De Brauw Blackstone Westbroek en docent bij de vakgroep privaats en notarieel recht van de Rijksuniversiteit Groningen, een lezing geven over liquidatie van vennootschappen

en andere entiteiten. De ALV vindt plaats bij de Stichting tot Bevordering der Notariële Wetenschap in Amsterdam. Meer informatie en het inschrijfformulier vindt u op voc-notaris.nl/bijeenkomsten.

NRS-congres over opstal- en erfpachtrechten

Op 16 september vindt het najaarscongres van de NRS plaats in de Jaarbeurs in Utrecht. Prof. mr. Leon Verstappen en mr. dr. Fokke Jan Vonck, beiden verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, spreken over de mogelijkheden die opstal- en erfpachtrechten bieden als juridische instrumenten voor meervoudig grondgebruik. Deelname aan het congres is gratis voor leden en aspirant-leden van de NRS. Kijk voor meer informatie en het inschrijfformulier op nrs-notaris.nl/cursussen.

Mediationcongres 2014

De Mediatorsfederatie Nederland (MFN) organiseert op 28 november het Mediationcongres 2014 in het congrescentrum te Den Bosch. Het onderwerp van de dag: 'De Federatie: een wereld aan mogelijkheden!' is gericht op de mogelijkheden van samenwerking. Tijdens het parallelprogramma worden door de deelnemende mediatorsorganisaties van de MFN workshops georganiseerd. VMSN kent 4 studiepunten toe voor deelname aan de bijeenkomst. Zie ook www.mediationcongres.nl.

CURSUSSEN

EPN-cursus: 'De notaris en de advocaat samen in het erfrecht?!'

Datum: 9 oktober
Twee ervaren erfrechtadvocaten, dhr. M.J.P. Schipper en dhr. J.Th.M. Diks geven een kijkje in de keuken. Hoe denkt een advocaat? Waarom zou je met een advocaat samenwerken? Voor leden en niet-leden EPN. Meer informatie: www.epn-notaris.nl/najaarscursus-valkuilen-van-procederen

EPN/Grotius specialisatieopleiding Estate Planning

Datum: maart 2015
De opleiding richt zich op (kandidaat-)notarissen die zich intensief met estate planning bezighouden en zich hierin verder willen verdiepen. De opleiding bestaat uit tien bijeenkomsten en wordt afgerond met een mondeling examen. Meer informatie: www.grotiusacademie.nl.

VOC-workshop FGR

Datum: 6 november
Harm Bruggink, advocaat en docent bij het college van belastingadviseurs, vertelt over het Fonds voor gemene rekening (FGR). Meer informatie: voc-notaris.nl/bijeenkomsten.

Beroepsopleiding VASN

Datum: 7 en 30 oktober, 6, 20 en 27 november
Hebben uw medewerkers of collega's interesse in agrarische zaken, dan is nu het moment om zich hierin te verdiepen. De beroepsopleiding geeft toegang tot het lidmaatschap van de vereniging.

VASN-actualiteitencursus Agrarisch recht: civiele en fiscale aspecten

Datum: 23 oktober
De cursus is voor hen die werkzaam zijn in een praktijk waarin zij te maken krijgen met agrarischrechtelijke aangelegenheden.

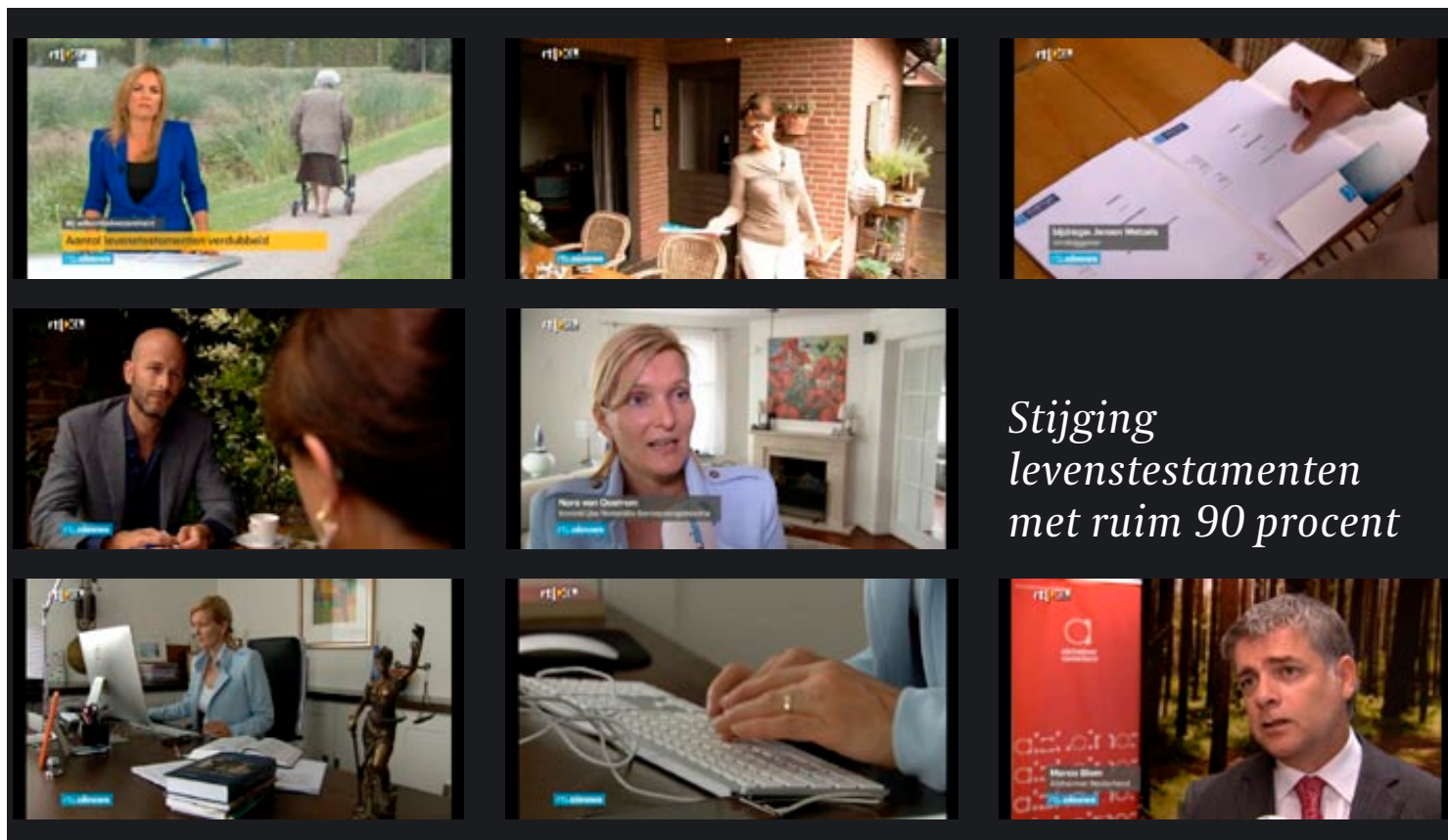
VMSN-opleiding Legal Mediation

Datum: Deel 1: 6 en 7 oktober, 4, 5 en 6 november, Deel 2: 17, 18 en 28 november
De opleiding is zowel interessant om legal mediator te worden als om verschillende (mediation)vaardigheden op te doen voor de praktijkuitoefening in brede zin.

VMSN-cursus Valkuilen van het convenant

Datum: 16 september en 2 oktober 2014
De deelnemers worden tijdens deze cursusedagen gewezen op de aandachtspunten bij het opstellen van een convenant en de fiscaliteiten bij verdeling. De cursussen zijn onderdeel van de VMSN-specialisatieopleiding tot notariële scheidingsbemiddelaar, maar zijn ook los te volgen.

Levenstestament in the picture

*Stijging
levenstestamenten
met ruim 90 procent*

Het levenstestament heeft begin augustus flink wat aandacht gekregen in de media. Dit omdat de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) een explosieve stijging van het aantal geregistreerde levenstestamenten meldde. Het aantal geregistreerde levenstestamenten is in het tweede kwartaal van 2014 namelijk met ruim 90 procent gestegen ten opzichte van diezelfde periode in 2013.

TEKST Jessica Hendriks | BEELD RTL

Op zaterdag 2 augustus besteedde RTL Nieuws aandacht aan het levenstestament. In dit nieuwsitem werd verteld wat een levenstestament inhoudt door middel van een interview met iemand die zo'n levenstestament heeft afgesloten. KNB-woordvoerder Nora van Oostrom legde vervolgens uit wat de voordelen zijn van een levenstestament. Na het uitbrengen van een persbericht door de KNB kwam het nieuws over de stijging van het aantal geregistreerde levenstestamenten terug in alle grote kranten en veel websites. Zo kopte *De Telegraaf* 'Forse stijging levenstestamenten', schreef *de Volkskrant* 'Levenstestament maakt opmars' en meldde *Het Financieele Dagblad*

'KNB: aantal levenstestamenten stijgt explosief in tweede kwartaal'. Ook sites zoals nu.nl en regionale media zoals *Het Noordhollands Dagblad* besteedden aandacht aan het onderwerp. Nora van Oostrom werd maandag 4 augustus nog geïnterviewd door BNR Nieuwsradio, Lucienne van der Geld van Netwerk Notarissen door Radio 2 en een woordvoerder van de Consumentenbond door Radio 1.

MEDIASTRATEGIE

De KNB is gestart met een actieve mediastrategie voor het thema Financiële bescherming ouderen en de dienstverlening van de notaris op dit gebied. Doel is een breed bereik onder consumenten. Om die reden staat de KNB samen met notarissen ook op de 50PlusBeurs van 16 tot en met 20 september in Utrecht.

REGIE OVER HET LEVEN

In een levenstestament leggen mensen vast wie hun belangen behartigt wanneer zij daar zelf niet meer toe in staat zijn. Het biedt de mogelijkheid om de regie te houden over het leven, ook als iemand zelf niet meer in staat is te handelen vanwege ziekte of als gevolg van een ongeval. Daarnaast kan in het levenstestament worden vastgelegd wat er in bepaalde situaties moet gebeuren. Zoals wel of niet behandelen bij ziekte en wensen ten aanzien van het levenseinde. Het levenstestament biedt ook ruimte voor hele praktische zaken, zoals de verzorging van huisdieren. In Nederland hebben ruim 44.500 mensen een geregistreerd levenstestament.

De beste reclame

Het academisch jaar is weer begonnen. Dat betekent dat er ook weer nieuwe eerstejaarsstudenten met hun opleiding starten. Eén daarvan is onze jongste dochter Puck. Deze week heeft ze haar boeken in huis gehaald en ze is helemaal enthousiast om met de studie te beginnen. Gelet op haar voorgeslacht is het niet verwonderlijk dat ze rechten gaat studeren. Het zou zelfs nog wel eens kunnen dat het notarieel recht wordt. Ook niet zo verbazingwekkend.

ERFELIJK BELAST

Wat mij eigenlijk wel verbaast, is dat in de studie notarieel recht een flink deel van de studenten, zoals mijn dochter, in de categorie 'erfelijk belast' valt. Die verbazing komt niet zozeer door het feit dat kinderen van (kandidaat-)notarissen hetzelfde beroep in willen. Dat verrast mij eigenlijk niets. Het notariaat is namelijk een erg leuke hoek in de juridische wereld. Als je graag met mensen werkt, als je verantwoordelijkheid durft te nemen, als je oplossingsgericht bent en zelfstandig kunt acteren, biedt het notariaat je eigenlijk alles wat je wilt. Daarbij, de (kandidaat-)notaris

geniet in de samenleving nog steeds een zeker aanzien en respect, maar vooral en veel belangrijker, een groot vertrouwen van het publiek. In dit soort zaken onderscheiden we ons nog steeds positief ten opzichte van menig andere beroepsgroep.

NEGATIEVE BLIK

Er zijn echter ook collega's die er anders in zitten. Van die collega's lijkt zich een zekere zurigheid, mopperigheid en verongelijkheid te hebben meester gemaakt. Ze klagen over de klant, de verdwenen maatschappelijke waardering, over de collega's, de toezichthouder en, oh ja dat zou ik haast vergeten, natuurlijk ook over de KNB. Veel deugt er allemaal niet van, het einde van het beroep is nabij. In de afgelopen jaren heb ik veel contact gehad met diverse partners en stakeholders buiten het notariaat. Uit al die ontmoetingen en gesprekken blijkt mij iets bijzonders: de enigen met een negatieve (tot soms zelfs apocalyptische) blik op het notariaat zijn mensen uit het notariaat zelf. De mensen in het onmiddellijke 'Umfeld' begrijpen daar niets van. Zij koesteren een heel wat meer positieve waardering van het notariaat en de rol daarvan.

AANTREKKINGSKRACHT

'Wat kan het je schelen?', zou ik kunnen denken. Maar daarmee zou ik een van mijn vaste overtuigingen verloochenen, namelijk dat de beste reclame voor het beroep niet per se komt van het telkens maar wijzen op de belangrijke rol en de verantwoordelijke taak van het notariaat. Dat moeten en zullen we ook blijven doen, maar ik ben ervan overtuigd dat de beste PR voor het notariaat komt van de vakkundigheid, de overtuiging en het enthousiasme van de (kandidaat-)notaris in het 'veld'. Dat bepaalt voor een belangrijk deel de aantrekkingskracht van ons beroep; maatschappelijk, voor onszelf en niet in de laatste plaats voor aanstormend talent dat nu voor het eerst de collegebanken betreedt. ■

Met vriendelijke groet,

Franc Wilmsink | VOORZITTER KNB

Zelf talenkennis bijwerken in MijnKNB

Vanaf 1 september kunnen (kandidaat-)notarissen zelf hun Europese talenkennis aanvullen in MijnKNB. Dit zodat het ook verwerkt kan worden in de publiekssite www.notaries-directory.eu. Op deze site kan worden bekeken welke Europese talen notarissen in Nederland en de rest van Europa spreken.

Voor alle leden zal standaard de Nederlandse en de Engelse taal aangevinkt staan voor het geven van uitleg over het Nederlands recht. Daarnaast staat de Nederlandse taal standaard aangevinkt voor het verlijden van akten. De andere talen moeten zelf worden aangevinkt en toegevoegd. Doordat de publiekssite www.notaries-directory.eu een initiatief is van de Europese Unie toont de website alleen talen van landen die zijn aangesloten bij de EU. Leden kunnen wel alvast andere werelddalen bij de KNB opgeven. Deze zijn alleen nog niet zichtbaar voor derden.

Nadere informatie: KNB, Lineke Minkjan, telefoon 070 3307138, l.minkjan@knb.nl. Voor technische vragen kunt u terecht bij de KNB helpdesk, 070 3307135

KNB realiseert websites en ledennetten specialistenverenigingen

In juli heeft de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) de websites en ledennetten opgeleverd van de notariële specialistenverenigingen: Vereniging van Estate Planners in het Notariaat (EPN), Vereniging van Notarieel Registergoederen Specialisten (NRS), Vereniging van Notarieel Ondernemingsrechtsspecialisten (VOC), en Vereniging van Mediators en Scheidingsbemiddelaars in het Notariaat (VMSN). Met de realisatie van de websites en ledennetten wordt invulling gegeven aan het convenant dat de KNB en de specialistenverenigingen eerder tekenden. De websites zijn te vinden op respectievelijk www.epn-notaris.nl, www.voc-notaris.nl, www.nrs-notaris.nl en www.vmsn.nl.

Nadere informatie: KNB, Nathalie van Leeuwen, telefoon 070 3307159, n.vanleeuwen@knb.nl

Nieuwe algemene en specifieke leidraden Wwft

Bureau Financieel Toezicht (BFT) heeft de specifieke leidraden voor naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) voor notariaat en advocatuur herzien.

In de specifieke leidraden worden aandachtspunten besproken die voor de naleving van de Wwft in de praktijk van belang zijn. Als de notaris juridische diensten verleent die doorgaans door een advocaat of juridisch adviseur worden verricht, wordt geadviseerd tevens de specifieke leidraad voor deze beroepsgroepen te raadplegen.

Nadere informatie: KNB, Corrie Heck, telefoon 070 3307139, c.heck@knb.nl

EU-subsidie voor internationaal paspoort voor rechtspersonen

De Europese commissie heeft besloten subsidie toe te kennen om het internationaal paspoort voor rechtspersonen in digitale vorm uit te werken. Dit op verzoek van het Europees Notarieel Netwerk (RNE/ENN).

Het paspoort is een middel om snel betrouwbare informatie over een rechtspersoon te krijgen. Het bevat meer informatie dan nu openbaar wordt gemaakt in het handelsregister, zoals de namen en adressen van aandeelhouders met een belang van 25 procent of meer (zie ook het artikel van mr. E.E.G. Gepken-Jager in WPNR 7027/p. 667).

Het Europees Notarieel Netwerk heeft al een digitaal Europees controleformulier voor notariële volmachten beschikbaar. Notarissen kunnen dit op de site van RNE/ENN downloaden. Op vergelijkbare manier gaat het ENN nu een paspoort voor rechtspersonen ontwikkelen. De Raad voor Europese Notarissen heeft het voorstel eerder omarmd. Voor eind 2014 moet het digitale format voor het paspoort gereed zijn.

Nadere informatie: KNB, Lineke Minkjan, telefoon 070 3307139, l.minkjan@knb.nl

Met welke vraag kan ik bij het cluster Praktijkzaken terecht? En wat doet de afdeling Communicatie? Elke maand vertelt een medewerker van het KNB-Bureau over zijn/haar werk, uitdagingen en drijfveren. Deze maand Alice Boerrigter, informatieprofessional.

Wie is Alice Boerrigter?

‘Na de lagere school ging ik naar de huishoudschool, uiteindelijk heb ik de hbo-opleiding tot jeugdbibliothecaris gedaan. Mijn werkervaring is al even divers: ik was verkoopster in een boekhandel, maar ook organiseerde en begeleidde ik de verhuizing van een van de grootste theologische bibliotheekcollecties van Europa van Rüşchlikon (Zwitserland) naar Praag en zette daar de nieuwe bibliotheek op.’

Waar hou je je wekelijks mee bezig?

‘Bij Belangenbehartiging & Communicatie houd ik mij bezig met de statistieken van onze drie websites: notaris.nl, knb.nl en NotarisNet. Deze gegevens gebruiken we om de sites te optimaliseren. Kort geleden heb ik samen met collega Jessica Hendriks de factsheets in een nieuw jasje gestoken. Niet alleen worden de cijfers publieksvriendelijker gepresenteerd, ook zijn er nog niet eerder gepubliceerde cijfers zoals over het levenstestament aan toegevoegd en is er een factsheet over de Notaristelefoon bij gekomen. De factsheets zijn nu ook openbaar voor buitenstaanders.’

Close up

Grootste professionele uitdaging?

‘Dat is het service management project. Daarin kijk ik naar de knelpunten en risico’s en waar we verbeteringen kunnen aanbrengen in de huidige werkwijze en in de contacten met onze leveranciers. Voor het ontwikkelen, beheren en ondersteunen van systemen is namelijk een optimale samenwerking tussen helpdesk, functioneel en technisch beheer nodig. Daarnaast staat het ontwikkelen van een nieuwe factsheet Akten nog in de planning.’

Wat doe je na je werk?

‘Fotograferen en foto’s bewerken. Binnenkort volg ik een workshop macrofotografie van de “huisfotograaf” van de dierentuinen in Nederland. En daarnaast bewegen en reizen.’

Als ik niet voor de KNB werk dan was ik...?

‘Graag een goede professionele fotograaf of een tweede “Floortje Dessing” die voor haar beroep de wereld rond kan trekken en nieuwe ervaringen kan opdoen. Maar misschien is het toch leuker deze wensen hobby’s te laten blijven.’

Bij de afdeling Elektronische Media houd ik mij sinds kort bezig met service management. Dit om de efficiency en dienstverlening naar een hoger plan te brengen.’

Waar haal je voldoening uit?

‘Recent uit het feit dat de cijfers van het levenstestament de landelijke pers en regionale bladen hebben gehaald. Als dit meer werk genereert voor de beroepsgroep, dan geeft mij dat grote voldoening. Voldoening haal ik ook uit het verbeteren van de werkomgeving. Vooral het meedenken vanaf het begin van een proces/project tot het einde spreekt mij daarin aan.’

Afschriften huwelijkse voorwaarden worden weer afgegeven

Notarissen kunnen sinds 21 juli weer afschriften van huwelijkse voorwaarden opvragen uit het Huwelijksgoederenregister. Dat heeft het Landelijk Overleg Vakinhoud Familie- en Jeugdrecht (LOVF) de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) laten weten

Notarissen kunnen sinds 21 juli weer afschriften van huwelijkse voorwaarden opvragen uit het Huwelijksgoederenregister.

Het LOVF deed deze toezegging nadat de KNB eerder per brief aan de Raad van de Rechtspraak haar ongenoegen had geuit over de aanbeveling van het LOVF aan de rechtbanken om geen afschriften van huwelijkse voorwaarden meer te verstrekken. Door die aanbeveling zou het Huwelijksgoederenregister feitelijk niet meer openbaar zijn, wat in strijd is met de wet en een belemmering voor het rechtsverkeer in Nederland, aldus de notariële beroepsorganisatie. Om de druk op te voeren, stuurde de KNB de brief aan het LOVF ook aan de Tweede Kamercommissie Veiligheid & Justitie. Naar aanleiding hiervan heeft Tweede Kamerlid Jeroen Recourt (PvdA) de minister van Veiligheid en Justitie om een reactie gevraagd.

GERECHTVAARDIGD BELANG VOOR AFGIFTE

Op 10 juli hebben het Landelijk Overleg Vakinhoud Familie- en Jeugdrecht (LOVF) het ministerie van Veiligheid en Justitie, de

Koninklijke Beroepsorganisatie voor Gerechtsdeurwaarders en de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) overleg gevoerd over de nieuwe werkwijze van de rechtbanken. Het LOVF heeft de rechtbanken op grond daarvan aanbevolen om met ingang van 21 juli verzoeken van notarissen en deurwaarders tot het afgeven van akten van huwelijkse voorwaarden wel te honoreren. Het LOVF baseert zich hierbij op artikel 8f van de Wet bescherming persoonsgegevens, waarin wordt bepaald dat een afschrift van de huwelijkse voorwaarden verstrekt mag worden wanneer daarvoor een gerechtvaardigd belang bestaat. Dat belang wordt aanwezig geacht in het licht van de activiteiten en (publieke) taken van de notarissen en deurwaarders, zo schrijft het LOVF. Het LOVF heeft de rechtbanken wel gevraagd om alleen verzoeken tot afgifte in behandeling te nemen die per mail of fax zijn gedaan op herkenbaar briefpapier van het desbetreffende notaris- of deurwaarderskantoor.

Vragen over wijziging waarnemingsbevoegdheid

Per 1 juli 2014 is de Wet op het notarisambt (Wna) op een aantal punten gewijzigd. In de praktijk blijken veel vragen te bestaan over de nieuwe regeling voor de waarnemingsbevoegdheid voor kandidaat-notarissen (artikel 29 Wna). Zo is het voor een aantal kandidaten lastiger geworden om de waarnemingsbevoegdheid wederom te verkrijgen. Het bestuur van de KNB realiseert zich dat deze wetswijziging voor hen een vervelende consequentie is.

In de nieuwe regeling wordt slechts het laatste jaar (of laatste twee jaren bij de benoeming tot zware waarnemer of notaris) voorafgaande aan de benoeming bij de beoordeling meegenomen. In dat jaar moet de kandidaat-notaris gemiddeld ten minste 21 uur per week onder verantwoordelijkheid van een notaris of een waarnemer werkzaam zijn geweest of als

notaris het notarisambt hebben vervuld. De wetgever heeft hiermee, vanuit het oogpunt van administratieve vereenvoudiging, aansluiting gezocht bij de in artikel 31 Wna genoemde 21 uur. Dat is de normering die geldt voor de stage en de daaraan gekoppelde bevoegdheid om waar te nemen. Hiermee is meer eenheid gekomen in de opbouw van diverse bevoegdheden. Het heeft geleid tot een vereenvoudiging van de berekeningswijze en tot eenduidigheid voor de kamers voor het notariaat die de aanvragen tot waarneming, op grond van recente werkervaring, moeten beoordelen. Door die vereenvoudiging past artikel 29 Wna beter bij de ontwikkeling waarbij deeltijdverbanden steeds meer de norm worden. Maar het bestuur van de KNB realiseert zich terdege dat de nieuwe regeling in een aantal gevallen ongunstig uitpakt. Het bestuur vindt dat vervelend voor de desbetreffende leden. Tegelijkertijd concludeert

het bestuur ook dat elke grens arbitrair is en er altijd kandidaten zijn voor wie een nieuwe grens anders uitpakt dan gewenst.

REGELGEVING TOT 1 JULI 2014

Tot 1 juli 2014 werd de recente werkervaring berekend over meer jaren, tot wel zeven jaar terug. Daarnaast bleek de berekening zo ingewikkeld dat kandidaten bij de ene kamer wel waarnemingsbevoegd waren en bij de andere niet. Per 1 januari 2013 is de onderliggende norm voor een full time dienstverband gesteld op 28 uur (dat was 36 uur). Deze norm wordt onder meer gebruikt voor de berekening van de waarnemingsbevoegdheid, die kan worden verkregen na voldoende recente werkervaring. Die norm is bepaald op 75 procent van een full time dienstverband (28 uur) en is daarmee gekomen op 21 uur. Dit sluit ook beter aan op de praktijk van het toegenomen aantal deeltijdverbanden.

Geef je op voor het symposium 'Kandidaat van de toekomst'!

Hoe geef je leiding aan je omgeving en hoe houd je de balans? En welke vragen moet een kandidaat-notaris zich stellen bij de toetreding tot een maatschap/nv of bij de overdracht van een praktijk? Kom naar het Symposium 'Kandidaat van de toekomst' dat op 3 november wordt gehouden in Supernova Utrecht en krijg antwoord op deze vragen.

Onderhandelen, persoonlijk leiderschap, *personal branding* en het ondernemersplan. Allemaal onderwerpen die aan bod komen op het Symposium 'Kandidaat van de toekomst' en die niet alleen nuttig zijn voor de kandidaat-notaris zelf, maar ook voor het kantoor waar hij werkt, zo denkt de Commissie kandidaat-notarissen, initiator van het symposium. Frans ten Veen, lid van de commissie: 'We willen kandidaten op deze manier handvatten geven en vaardigheden leren waardoor zij meer grip krijgen op hun eigen carrière en waarbij het geleerde ook zijn nut heeft voor het kantoor waar de kandidaten werken. Denk aan onderhandelings technieken, effectieve acquisitie

Kom naar het Symposium 'Kandidaat van de toekomst' dat op 3 november wordt gehouden in Supernova Utrecht.

en leiderschap. Natuurlijk heeft het kantoor waar je werkt al zo haar klanten, maar het is bijvoorbeeld heel zinvol om te weten hoe je cliënten aan je kunt binden. Ook het kantoor kan van deze vaardigheid veel plezier beleven. En hoe geef je leiding aan je omgeving en hoe houd je de balans. Hoe zorg je dat je samen met die lastige secretaresse toch het werk gedaan krijgt? Wanneer de kandidaat zijn leiderschap beter ontwikkelt en zorgt voor een goede aansturing van zijn omgeving is ook dit een aanwinst voor het hele kantoor.'

WORKSHOPS

Het symposium vindt plaats in Supernova in Utrecht op maandag 3 november van 15.00 tot 20.15 uur. Er zijn drie workshopronden. De workshops worden verzorgd door Jacqueline

Scholten en Hans Steensma van Libretti Advies-Interim Management-Coaching (Leiderschap), Jannetta Dorsman, Ondernemers RESULTAAT (personal branding), Rosemarie Wielinga, Buro Notariële Accountants (ondernemingsplan) en Sander van Essen van Dialogue BV (onderhandelen). Prijs van het symposium bedraagt 399 euro, exclusief btw, inclusief diner, consumpties en borrel. Er zijn 4 PE-punten aan verbonden.

Nadere informatie: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307167, cursussen@knb.nl of NotarisNet/Opleidingen

KNB Cursusagenda

6 en 7 oktober 2014

De notaris als ondernemer

Sturen op resultaten én invulling geven aan uw rol als leider en manager waardoor u de efficiency van uw kantoor, uzelf en uw medewerkers vergroot.

13 oktober 2014

Tweetraps testament en tweetrapsafwikkeling

Modellen zullen de leidraad vormen van deze erfrechtelijke cursusdag: van tweetrapslegaat tot derde trap. Ook aan de (papieren) tweetraps-schenking zal aandacht worden besteed.

28 oktober en 27 november 2014

Timemanagement

Hebt u het altijd (te) druk? Komt u altijd tijd tekort? Investeer dan nu in de cursus Timemanagement, zodat u straks meer tijd hebt voor andere zaken.

28 oktober 2014

Omzetbelasting onroerende zaken

Over onder meer:

- de afschaffing per 1 januari 2014 van de integratieheffing;
- de door de staatssecretaris van Financiën op 19 september 2013 getroffen overgangsregeling n.a.v. het arrest van de Hoge Raad d.d. 22 maart 2013.

10 november en 15 december 2014

Financieel management

In deze training wordt u vertrouwd gemaakt met financiële begrippen en methoden die nodig zijn om uw kantoorpraktijk of afdeling goed te runnen.

10 november 2014

Vereffening van nalatenschappen ('licht' en 'zwaar')

De wettelijke vereffening roept vele vragen

op in de boedelpraktijk. Deze cursus gaat in op de problemen die de formele vereffening-procedure kent en komt met praktische antwoorden.

11 november en 4 december 2014

Commercie voor het notariaat

Na deze training hebt u inzicht in de verschillende marktwerkingsmethoden en een concreet actieplan waarmee u de markt op kunt gaan om nieuwe klanten te genereren en reeds bestaande klanten aan u te binden.

Dit is slechts een selectie uit het totale cursus-aanbod. Voor meer informatie, inschrijven en congressen, telefoon 070 3307125, cursussen@knb.nl of NotarisNet/Opleidingen

Torenhoge declaraties voor onzinnige en ongevraagde werkzaamheden

Uitspraak: *gegrond met oplegging van een maatregel*

Casus

In augustus 2012 brengt de notaris (N) op verzoek van klagster een bezoek aan haar moeder en vader (klager) om het opstellen van een notariële volmacht te bespreken. Kort daarna mailt klagster aan N onder meer: 'Het is geenszins de bedoeling van mijn ouders om een nieuw testament te laten opmaken.' En: 'Het gaat er dus enkel om dat op kort mogelijke termijn uitvoering wordt gegeven aan voornoemde algemene volmacht voor beide ouders. Ik schrijf u deze mail om verdere misverstanden te voorkomen.' Klagster vraagt verder om snelle toezending van de concept-volmacht, zodat zij deze met haar ouders kan bespreken.

N bevestigt dat hij de volgende dag een concept van de akte zal sturen. 'Dit is een breder document dan de pure algehele volmacht; in ons vak noemen we dat een regie bij leven regeling of ook wel levens-testament.' N geeft een begroting van zijn honorarium:

- voor wat betreft advies en begeleiding: naar bestede tijd;
- voor de twee levenstestamenten is met uw ouders afgesproken een bedrag van 1.750 euro exclusief btw, verschotten en notarieel aktenbeheer;
- voor het eventueel opstellen van testamenten: p.m..

De volgende dag passeert N in aanwezigheid van een arts (ter vaststelling van de wilsbekwaamheid) twee levenstestamenten en twee testamenten en laat N de ouders brieven van hemzelf voor akkoord tekenen. Na het passeren overhandigt N de ouders declaraties met een totaal van 14.991,50 euro. De arts heeft 991,70 euro in rekening gebracht.

Een paar weken later passeert N vier schenkingsakten van de ouders, en overhandigt daarna een rekening van 14.600,81 euro. De meegenomen arts heeft 851,70 euro in rekening gebracht. In november bezoekt klagster N in verband met het overlijden van haar moeder. Daarbij maakt N afspraken voor drie vervolgbesprekingen in december. Vóór de eerste vervolgbespreking ontvangt klagster een declaratie van 2.722,50 euro. N geeft de verklaring van executele af en heeft nog een tweede vervolgbespreking.

Klagster zegt de derde vervolgbespreking af. N stuurt in januari een declaratie van 4.081,94 euro wegens notariële investeringen in de maand december.

De klacht

Klagers hebben opdracht gegeven tot het opstellen van een algehele volmacht. De notaris heeft op eigen houtje uitgebreide levenstestamenten opgesteld en heeft testamenten opgesteld met de mededeling dat hij dit ambtshalve diende te doen. Klager lijdt al jaren aan vasculaire dementie, moeder had een dwarslaesie en leed al jaren aan Alzheimer. De ouders konden wegens hun geestelijke gesteldheid slechts nog duidelijk maken dat de notaris langskwam om te regelen dat hun dochter namens hen kon optreden. Bovendien werd het gebruik van een levenstestament door de ABN AMRO geweigerd, hetgeen bij de notaris bekend bleek te zijn. De notaris heeft de testamenten opgesteld voordat hij in het bezit was van de vorige testamenten en claimt er 48 uur aan gewerkt te hebben.

De schenkingen waren alleen zinvol als de ouders nog zes maanden zouden leven. Als die informatie wel verstrekt was, had klagster de opdracht nooit gegeven.

Wat betreft de fiscale adviezen is door N niet meer genoemd dan het vestigen van een vruchtgebruik. Ook adviseerde de notaris in december om weer vier akten van schenkingen op te stellen, voor welke adviezen een nota van 4.081,94 euro volgde. De nota's van N zijn buitenproportioneel, mede omdat deze ongevraagde en onnodige werkzaamheden betreffen.

Klagers kunnen voor hun klacht niet terecht bij de Geschillencommissie, omdat die slechts kan oordelen over declaraties tot 10.000 euro.

Het oordeel

De kamer overweegt dat de klacht niet slechts betreft het tarief en de berekening van de declaratie, maar de gehele werkwijze van de notaris, en dat de kamer daarom bevoegd is een oordeel te geven.

N heeft ter zake van de levenstestamenten onzorgvuldig gehandeld en onnodige en onvoldoende besproken werkzaamheden verricht. Voor zover de notaris de omvang van zijn werk motiveert met de mededeling dat alles handgemaakt is, maakt dat het handelen van de notaris niet minder klachtwaardig, aangezien de kamer bekend is dat er sinds 2011 modelakten zijn.

Wat betreft het opstellen van de nieuwe

testamenten heeft N bijzonder onzorgvuldig, eigenzinnig en onnodig gehandeld. Daar doet niet aan af dat de opdrachten en rekeningen van N en de arts door de ouders zijn ondertekend. Uit mails bleek dat de arts en N ook in privé met elkaar omgaan. De schenkingsakten zijn in deze situatie overbodig, er was geen fiscaal voordeel te halen, zodat ook deze klacht gegrond is. Ook de werkzaamheden rondom de verklaring van erfrecht waren ongevraagd en overbodig.

Wat betreft de declaraties heeft N klachtwaardig gehandeld aangezien hij vele malen meer declareerde dan waarop klagers mochten rekenen, en daarbij ook voor onnodige en ongevraagde werkzaamheden aanzienlijke bedragen in rekening bracht. N heeft iedere redelijke omvang tussen declaratie en de mate waarin de belangen van klagers werden gediend uit het oog verloren. N heeft het aanzien van het notariaat in zeer ernstige mate geschaad. Bij het opleggen van de maatregel rekent de kamer het N zwaar aan dat hij drie keer eerder voor soortgelijke klachten een waarschuwing en schorsingen opgelegd heeft gekregen en desondanks weer in de fout is gegaan.

De notariskamer legt de maatregel schorsing voor drie maanden op Kamer voor het notariaat Arnhem-Leeuwarden, 1 juli 2014

Opmerking

De vraag is of de notaris zijn leven echt gaat beteren. De werkwijze van de notaris lijkt een zeer bestendige. Hoeveel cliënten zijn door deze notaris niet zwaar benadeeld en worden nog benadeeld? Slechts een klein deel zal de moed hebben een procedure aan te spannen. Ook blijkt hieruit weer dat de begrenzing van 10.000 euro om naar de Geschillencommissie te mogen gaan, wel erg in het voordeel van de 'schrijvers met de hark' uit te vallen en mogelijk zelfs declaraties hoger dan 10.000 euro uitlokken!

Strafkamer: verplichting notaris niet bewezen, notaris was te naïef

Uitspraak: *(deels) gegrond*

Casus

Notaris N werd door het hof Amsterdam op 4 februari 2014 uit zijn ambt gezet omdat hij zich op al te naïeve wijze had laten

oplichten (besproken in *Notariaat Magazine* 2014/4). In oktober 2013 is hij al failliet verklaard. N doet aangifte tegen mevrouw S wegens oplichting en vordert 871.000 euro. De officier van justitie verdenkt mevrouw S van oplichting en/of heling en/of verduistering en/of valsheid in geschrifte en witwassen.

De eis

De officier van justitie stelt zich op het standpunt dat er weliswaar bewijs is voor de oplichting door S van N, maar dat hij uit de wettige bewijsmiddelen niet de overtuiging heeft gekregen dat N daadwerkelijk is opgelicht. De officier van justitie noemt daarbij als voornaamste argumenten dat het verhaal dat S zou hebben gepresenteerd – waaronder haar bijzondere rekenkundige gave, van nationaal belang – uit zichzelf zeer ongeloofwaardig is, dat de overgelegde documenten (voornoemd bankafschrift en IND-besluit) onmiskenbaar vals waren, dat de chatsessies met ‘Rutte’ en anderen gevoerd werden via Google Talk en dat N door de verkopers verscheidene malen is gewaarschuwd dat het verhaal niet deugde. De officier van justitie vraagt daarom vrijspreek van oplichting.

Ook acht de officier van justitie heling niet bewezen. Zowel het onderzoek van het Bureau Financieel Toezicht als de curator bevestigt dat er geen sprake is van onrechtmatige geldstromen op de derdengeldrekening. Hieruit volgt dat het geld dat S voorhanden heeft gekregen niet uit enig misdrijf afkomstig is.

De officier van justitie acht wel bewezen dat S zich schuldig heeft gemaakt aan verduistering. S heeft het geld anders dan door misdrijf verkregen, maar wist dat het van derden was. Ondanks dat zij dit wist, heeft zij het geld toch uitgegeven. Door aldus te handelen, heeft S zich het geld wederrechtelijk toegeëigend en heeft zij zich schuldig gemaakt aan verduistering. Daarnaast is de officier van justitie van mening dat S zich schuldig heeft gemaakt aan opzettelijk witwassen. S heeft ruim 870.000 euro ontvangen op rekeningen waarover zij kon beschikken en heeft een groot deel van dit geld vervolgens uitgegeven aan gokken en goederen. S wist dat het geld van misdrijf afkomstig was, hetgeen kan worden afgeleid uit haar eigen verklaringen.

Het oordeel van de strafrechter

Voor het antwoord op de vraag of uit door S gebezigde leugenachtige mededelingen kan worden afgeleid dat het slachtoffer

door een samenweefsel van verdichtsels werd bewogen tot afgifte van een goed als bedoeld in artikel 326 van het Wetboek van Strafrecht, komt het aan op alle omstandigheden van het geval. Tot die omstandigheden behoren de vertrouwenwekkende aard, het aantal en de indringendheid van de (geheel of gedeeltelijk) onware mededelingen in hun onderlinge samenhang, de mate waarin de in het algemeen in het maatschappelijk verkeer vereiste omzichtigheid degene tot wie de mededelingen zijn gericht aanleiding had moeten geven de onwaarheid te onderkennen of zich daardoor niet te laten bedriegen, en de persoonlijkheid van het slachtoffer. Naar het oordeel van de rechtbank volgt uit de bewijsmiddelen niet dat de onware mededelingen in hun onderlinge samenhang, zodanig vertrouwenwekkend en geraffineerd waren dat deze N, mede gelet op hetgeen gezien zijn ambt en ervaring als notaris van hem mocht worden verwacht, geen aanleiding hadden moeten geven de onwaarheid te onderkennen en zich daardoor niet te laten bedriegen. Laat staan dat hetgeen hem werd voorgespiegeld zodanig was dat hij daarin aanleiding kon vinden, zonder gedegen onderzoek, de onder hem als notaris berustende derdengelden aan te wenden voor de gevraagde betalingen. Dat bijzondere omstandigheden gelegen in de persoon van N tot een ander oordeel zouden moeten leiden, is niet aannemelijk geworden.

De rechtbank verklaart heling en witwassen wel bewezen. Wat betreft de vordering van N van 871.000 euro is N niet ontvankelijk, aangezien hij failliet is en de curator als zijn wettelijke vertegenwoordiger de vordering had moeten indienen. N moet daarom tot het indienen van de schadevordering onbevoegd worden geacht. Dat hij gehouden is ten behoeve van de boedel zoveel mogelijk activa te vergaren, kan daar niet aan af doen.

De rechtbank verklaart S schuldig aan heling en witwassen, maar acht oplichting van N niet bewezen, en verklaart N niet ontvankelijk in zijn vordering. S krijgt twee jaar celstraf. Rechtbank Amsterdam (meervoudige strafkamer), 3 juli 2014

Opmerking

N krijgt nogmaals te horen dat hij niet op de fantasievolle verhalen van S had mogen afgaan en dat de oplichting niet plaats had gevonden als hij zich aan de notariële regels van identificatie en verificatie had gehouden.

Toegevoegd notaris kan zich niet laten waarnemen

Uitspraak: *geen maatregel*

Casus

De voorzitter van de notariskamer behandelt het verzoek tot benoeming van een vaste waarnemer van een toegevoegd notaris. De voorzitter overweegt dat de wet niet voorziet in de benoeming van een waarnemer voor een toegevoegd notaris. Niet blijkt van enige overweging in de wetsgeschiedenis dat dit mogelijk is. Aansluiting zou gezocht kunnen worden in de wetsgeschiedenis van de ‘voorloper’ van de toegevoegd notaris, de notaris in dienstbetrekking. In dat voorstel zou de notaris in dienstbetrekking samen met de protocolhoudende notaris een verzoek tot benoeming van een vaste waarnemer kunnen doen. Bij een (eventuele) waarneming van een toegevoegd notaris wordt de protocolhouder echter niet geconsulteerd. Daarmee zou de protocolhouder geconfronteerd kunnen worden met een waarnemer aan wie hij zelf wellicht niet de voorkeur zou hebben gegeven. Om de protocolhouder te laten instemmen met het benoemingsverzoek, zonder dat daar een wettelijke basis voor is, gaat te ver. De voorzitter wijst daarom het verzoek af, hoewel hij het belang van de verzoeker onderkent.

De voorzitter van de notariskamer wijst het verzoek af

*Kamer voor het notariaat Den Haag
16 juli 2014*

Op NotarisNet zijn naast bovenstaande uitspraken ook andere tuchtuitspraken te lezen. Nadere informatie: KNB, Willem Geselschap, telefoon 070 3307133 (w.geselschap@knb.nl)

PERSONALIA

Recent benoemd tot notaris

Helmond (protocol mr. H.J.M.G. Brants) mevrouw **mr. M.J.P. van den Broek-Bessems**, kandidaat-notaris (2000); **Woerden** (protocol mr. D.L. Jaquet) **mr. U. Louwerens**, kandidaat-notaris (2003) m.i.v. 1 oktober 2014.

Aangewezen tot toegevoegd notaris

Leiden (protocol mr. H.L.J. Kamps) m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. M.L. van Ostrop-Beerman**; **Amsterdam** (protocol prof. mr. B.C.M. Waaijer) m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. N. van Dijk**; **Heerlen** (protocol mevrouw mr. S.J.H. Hagemann-Rietbroek) m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. N.W.M.A. Kleikers-Houben**.

Eervol ontslag op verzoek

mr. H.J. Timmer, notaris te **Eemmond**, m.i.v. 30 juli 2014;
mr. D.L. Jaquet, notaris te **Woerden**, m.i.v. 1 oktober 2014.

Toewijzing protocol

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft op grond van artikel 15 van de Wet op het notarisambt besloten het protocol en de overige notariële bescheiden van mr. H.J. Trip, tot 1 februari 2014 notaris te Zwolle, m.i.v. 1 augustus 2014 toe te wijzen aan mevrouw **mr. H.K. de Boer**, notaris te **Zwolle**.

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft op grond van artikel 15 van de Wet op het notarisambt besloten het protocol en de overige notariële bescheiden van mr. J.J.M. Borghstijn, tot 15 februari 2014 notaris te Deurne, m.i.v. 4 augustus 2014 toe te wijzen aan mevrouw **mr. H. Jagtenberg**, notaris te **Deurne**.

Overleden

Op negenzestigjarige leeftijd op 1 augustus 2014 de heer **mr. G. Smelt**, oud-notaris te **Ommen**.

Miranda van den Broek-Bessems

Odise Beerman

Udo Louwerens

Het glas is weer halfvol

Het jaar begon met een zachte winter (de een na zachtste sinds 1706!). Tijdens de lente die volgde, werden we getraakteerd op twee werkweken meer zon dan normaal. En ook al is de zomer (op het moment dat ik dit artikel schrijf) nog niet ten einde, we hebben al heel wat dagen kunnen genieten van lange zomerse dagen en zwoele avonden.

OMZETGROEI

Niet alleen het weer in Nederland is beter dan voorgaande jaren, ook de resultaten in het notariaat worden weer positiever. Uit onderzoek van de ING Bank blijkt dat de omzetgroei van notarissen in de lift zit. Meer dan de helft van de stemmers van de poll op NotarisNet is ook positief over de verwachte omzet in 2014. Een stijging van meer dan 10 procent in een jaar, want in

2013 verwachtte nog geen 40 procent van de stemmers een positieve omzet.

HOLLANDERS

Dat het notariaat uit een dal aan het klimmen is, blijkt ook uit het groeiend aantal vacatures. En tijdens een borrel met andere kandidaten was het dit keer niet klagen over te weinig werk, maar over het feit dat er veel te weinig mensen waren voor de grote stapel nieuwe dossiers. Want we blijven natuurlijk wel echte Hollanders, we hebben altijd wel iets te klagen. Volgens Piet Paulusma zou het ook geen mooie zomer worden, maar een té warme zomer.

RADLER

Na een zomer hard werken ben ik toe aan een welverdiende vakantie en ga ik op het

terras in Italië met een Radler in de hand genieten van de laatste zomeravonden. In Nederland is het mooie weer inmiddels voorbij. Nu maar hopen dat het positieve klimaat in het notariaat langer duurt.

Drie kandidaat-notarissen schrijven bij toerbeurt de Kanocolumn. Elke maand doet een van hen verslag van de belevenissen en ervaringen als kandidaat-notaris. Om vrijuit te kunnen schrijven, ondertekenen ze de column slechts met 'Kano'.

Ruimte

voor de notaris met een blik op de toekomst

Risico's raken uw ondernemersgeest en uw ambities. Deze risico's kunnen van operationele en financiële aard zijn. Denk aan uw locatie, uw apparatuur of uw cash-flow. En wat als u persoonlijk aansprakelijk wordt gesteld voor een beroepsfout?

Maar ook uw inzetbaarheid is een risico. Want wat als u arbeidsongeschikt raakt? En welke maatregelen neemt u voor risicobeheersing en bescherming tegen (financiële) gevolgen van cyberrisico's? Belangrijke zaken waar u op een kostenefficiënte en verstandige wijze mee om moet gaan.

Aon Professional Services adviseert u bij het inzichtelijk en beheersbaar maken van uw risico's. Wij kennen de notarispraktijk al 70 jaar en zijn verzekeringspecialist voor de notariële sector. Wij bieden u een optimale totaaloplossing. Met diverse verzekeringen, producten en diensten toegespitst op uw branche. Zo krijgt u de ruimte om te ondernemen met een solide basis.

Meer weten?

Kijk voor meer informatie op www.professionalservices.nl en www.aon.nl/cyber. Voor persoonlijk advies, neem contact op met Aon Professional Services, tel. **020 430 52 71**.

Wat is de
overeenkomst tussen

Van Gogh

& Vermeer?

Beiden werden gesteund door een mecenas.

**Word ook mecenas en
lever een bijdrage aan de
geschiedenis van morgen.**

Ga naar www.dekunstvanhetgeven.nl
en ontdek de vele vormen van geven en
nalaten aan cultuur, natuur en wetenschap.

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS

De kunst van het geven